

Tɔne keŋ ɔɔ ŋmarase yelee Hiburutena ne

Wurubuaɛ keta ɔ bu ɔɔ kolosi fa balan

¹ Gyaŋgba gyaŋgba keŋ na, Wurubuaɛ tɛɛwɔ wa akpenkpenɔɔra ɔɔ kolosi agbaatee agbaatee fa de naanaɔ lee gbɛeneŋ kprookpoo man.

² Mɔna debaŋ kei man keŋ tɛɛle kei ne gyu kɔ ɔto ne, ɔ tɛɛ ɔ bu Yesu ɔɔ kolosi fa daa. ɔ bu ŋonaŋ ɔɔ te ɔ tɛɛwɔ yɛɛ tɛɛle kei pou. Ŋon te Wurubuaɛ lesewɔ see nyi tɛɛle kei ɔɔ abɔɔ pou dee doo ɔ tɛɛ.

³ ɔ bu ŋonaŋ ɔɔ te ŋon Wurubuaɛ tɛɛwɔ lese ɔ gyoorobiiri wola, te ɔ bu ŋonaŋ mɔ lesena Wurubuaɛ dinɔɔ gbagba keŋ wola. ɔ bu kei nɔɔwoya ŋan ŋe dana doŋ ne, te ɔ moowɔ ɔ dana tɛɛle kei pou. ɔ ka yeŋ lɛɛ denibalaŋ lee ba dukum man wɔle na, te ɔ gyuuwɔ ke kyaa adido ɔ kya Wurubuaɛ dekpatakpere ŋon dunoluŋ ɔɔ.

⁴ Lee mena ɔɔ Wurubuaɛ bu kei kela Wurubuaɛ kpilala pou, te yelee keŋ mɔ Wurubuaɛ be fa e ne kela Wurubuaɛ kpilala baŋ wui.

⁵ Nawolo nyi Wurubuaɛ nombia aŋmarasen see man ne, Wurubuaɛ te yako ta ɔ kpilala baŋ man ŋolo see nyi,
“N yɛɛ me bu e,
te gyɛŋ maŋ yɛna n kya ya.”

Mena mɔ te ɔ te yako ta be man ɲolo see nyi,
 “Me ta bese n kya,
 te nyan mɔ n ta bese me bu ya.”

6 Mɔna debaŋ keŋ Wurubuare ne gyae waa
 kpila ɔ bu kegyia nyi waa kɔŋ tɛele kei dɔɔ ne ɔ
 yakowɔ nyiaa,
 “Kaboena nyi Wurubuare kpilala pou baa som
 e.”

7 Te nne te Wurubuare kolosiwɔ lee ɔ kpilala
 baŋ wose man. ɔ yakowɔ nyiaa,
 “Maa yela me kpilala ke yeɛ ɲgba felin ne,
 na maa yela me tewuleɛ ke yeɛ ɲgba
 boalan ne.”

8 Mɔna Wurubuare yakowɔ lee ɔ bu ɲon wose
 man nyiaa,
 “Wurubuare, n ke di gyoori kekpaakekpa,
 te nyan ke di ke ke gbɛɛ dɔɔ.

9 N ne gyae nombia ɲan ɲe doo na ɲe gbɛɛ,
 te n ne kola nombiakumɛɛ.

Mena dɔɔ maŋ n Wurubuare ɲon
 ta lese neŋ yele kela n tebia pou,
 te me yela n dii gyon mɔ kela wɔ.”

10 Wurubuare besewɔ yako nyiaa,
 “De Gbengyoo,
 lee kewalan keŋ na nyan see na tɛele kei
 mokɔɔ,
 te nyan yeɛna abɔɔ ɲan pou ɲe kyaa adido
 ne.

11 Adido na ateta pou gyae kaa ɲaalaa,
 mɔna nyan dɔɔ nyan ke kyaa
 kekpaakekpa.

ɲe popou gyae kaa looree ɲgba kanyaŋ ne.

12 Nyan ke bɔ adido na ateta ɲgba kanyaŋ ne

na n ke kyεεkee ηα.
 Mɔna nyan dɔɔ n kedoobii te n doo,
 te nyan ke kyaa kekpaakekpaa.”
 13 Nombii ken Wurubuarε ba bese yako ɔ bu
 ηon yena nyi,
 “Kɔη kaa kyaa me dunolun dɔɔ,
 kelii deban ken maa yoo di n kolala pou
 dɔɔ.”
 Kpilala ban man won̄ti te Wurubuarε yako e
 mena nombii kei see?
 14 N keε na kpilala ban dɔɔ, be yeε Wurubuarε
 tewuleεwɔ te be dɔη bo felin man. Wurubuarε
 ne kpilii wɔ bo nyi be kaa kyɔ balan ban ηon
 Wurubuarε waa lεε ba nyee wee daale nε.

2

Nyeekelεε dinaa

¹ Lee mena dɔɔ kaboena nyi dεε kyan nombia
 ηan dɔɔ nyii nε man nideli na dɔɔ nyin yo gbεε
 ya.

² Nawolo nyi nombia ηan Wurubuarε be tεε ɔ
 kpilala dɔɔ kolosi nε doo na ηe gbεε. Mena dɔɔ
 deban kamase ken balan be yeε denjele don̄ te
 be te di ɔ nombia ηan dɔɔ ya na, ɔ won̄a ba
 denjele ηgba mena ken kaboena nε.

³ Akpaa nne te doo na, kenan na nyi de bεε
 nyeekelεε dinaa kei nombia ηan Wurubuarε be
 fa daa deban kei na, sena te dεε yeε na dεε tale
 lee denjele kewon̄ ken waa won̄ daa nε man? De
 Gben̄gyoo Yesu gbagba tan̄gbεε la yako
 nyeekelεε nombia ken̄a fa balan. Kenan wole
 na balan ban bɔɔ tan̄gbεε nyii ηa nε, mɔ dii
 nombia ken̄a adanseε fa daa nyi ηe yeε ampan̄.

⁴ Wurubuare gbagba mo lesewo wola nyi nombia njan bɔɔ kolosi ne doo na ne gbɛɛ. Nawolo nyi ɔ faa wo don te be yeɛ gyakolon nombia na nombia dinaana, te ɔ moo ɔ felin njan abɔɔ njan ɔ na mo boele balan ne boele wo ɔ kegyaebii man.

Walan njan dee sila na dee nyin nyeekelɛ

⁵ Tɛɛle wole ken gyae ke kon wee daale te dee kolosi ka wose man nombia ne, Wurubuare te yako nyi waa mo ke do ɔ kpilala ban nyinmaa man bo ya.

⁶ Gyoo Defidi yakowo Wurubuare nombia anmarasen see njan man yenan daale nyiaa, “Deniwalan yena amote te n na gyuen ɔ dɔɔ, yaa tonɔɔ wonti doo la deniwalan bu man te n ne keɛ ɔ dɔɔ mena?”

⁷ N ke yeɛ deniwalan na, n yɔkɔse e te n yela n kpilala ban kela e deban kyomii daale, kenan wole te n kaa faa e gyoorobiiri na obuo,

⁸ te n moo kpene kamase do ɔ tɛɛ.”

Kei na wolo baa nyi Wurubuare moo kpene kamase do ɔ tɛɛ ken ɔ te kaase kolo ya. Mɔna deban kei man ne, de bɛɛ naa nyi abɔɔ njan pou doo ɔ tɛɛ ya.

⁹ Mɔna da te naa nyi Yesu njan Wurubuare be yɔkɔse e kyomii kela ɔ kpilala ban deban kyomii ne, nenɛɛ dɔɔ Wurubuare ta mo gyoorobiiri na obuo fa e nawolo nyi ɔ naa diyem te ɔ yenawo. Wurubuare berɛɛ ken ɔ na mo boele balan ne dɔɔ, te Yesu lɛɛ walan kamase yen yen.

10 Wurubuare yɛɛna kpene kamase te ɔ moo ɔ don ɔ dana na na ne gbɛɛ. Mena dɔɔ ke yɛɛ kpene kenj doo na ke gbɛɛ nyi waa yela ɔ bia burum ke kɔŋ ɔ gyan na ban mo kaa di gyoori kpu na e. Lee mena dɔɔ te ɔ yela Yesu Kristo nyeelɛere non baa ta ɔ dɔɔ nyin nyeekeleɛ ne, nyina dasenae kenj kaboena ne non Wurubuare siaman te ɔ naa diyem yen. Kei nawolo baa nyi Yesu dɔɔ te baa ta, na baa nyin nyeekeleɛ.

11 Yesu ne gberaa na ayimɛɛ lee walan wose man na ɔ gbɛɛnenj ka tenee Wurubuare siaman. Walan non ɔ ne gberaa ayimɛɛ lee balan wose man, na balan ban boɔ gberaa ayimɛɛ lee ba wose man ne, be popou be kya yɛɛ dokolonj. Mena dɔɔ desɛŋ be dana e nyi waa baake wo nyi ɔ lonɔna ya.

12 Yesu yako Wurubuare nyiaa,

“Maa lese n nombia nan n be yɛɛ ne wola ma lonɔna.

Botɔɔ kenj balan de gyanee nyi baa som nen na, maa keleɛ nenj be siaman.”

13 ɔ besewɔ yako nyiaa,

“Maa mo me loo pou yakaa n dɔɔ.”

Te ɔ besewɔ yako bela nyiaa,

“Kɛɛ, daa na balan ban n ba mo wo do me nyinmaa man ne yaa”

14 Balan ban Yesu be baake wo nyi ɔ lonɔna ne be yɛɛ denibalanwo kenj be dana wosenaane na fatabo. Mena dɔɔ te Yesu mo kaa bese deniwalan ngba ban ne, na waa ta ɔ yen kenj dɔɔ di ɔbonsam non ɔ dana don yen dɔɔ ne dɔɔ.

15 Ǿ yee mena na waa nyinj lee balan ban bee yee yenj, te debanj kamase na ba agyuenj pou gyakaa bo yenj dɔɔ ne nyee.

16 Kei nawolo baa nyi na Wurubuarɛ kpilala te Yesu kɔɔnawɔ ɔ kaa kyɔ ya, mɔna ɔ kɔɔnɛ ɔ kaa kyɔ Aberaham duulunj man balan.

17 Lee kei dɔɔ te ɔ bese deniwalanj nɔgba ɔ lonɔtona nɛ gbɛɛ kamase man, na waa nyinj bese Wurubuarɛ sae kegyia nɔn ɔ ne wii balan waranase, te ɔ ne di anokoare Wurubuarɛ ɔsom kenj man. Na waa nyinj yenj pataa denibalanj na Wurubuarɛ nsana.

18 Ǿbɔnsam keese nɔn gbagba kee te ɔ naa diyem nideli, mena dɔɔ waa tale kyɔ balan banj pou ɔbɔnsam ne keese wɔ kee nɛ.

3

Yesu kela na Mosesi

1 Lee mena dɔɔ emɛɛ me tebia Kristotena banj mɔ ɛ be lee Wurubuarɛ di nɛ, ɛ mo ya agyuenj pou gyakaa Yesu dɔɔ. Nɔn yena Wurubuarɛ kpilale na Wurubuarɛ sae kegyia nɔn dɔɔ lee e di nɛ.

2 Ǿ moo ɔ konɔɔ pou fa Wurubuarɛ nɔn ɔ ba lese e nɛ, nɔgba mena kenj Mosesi mɔ ba mo ɔ konɔɔ pou fa Wurubuarɛ nɔn ɔ ba lese e nyi ɔ kaa kee ɔ balan dɔɔ nɛ.

3 Da gyenj nyi walanj de banj deni na, nɔn ne nyinja na yele kela deni kenj ɔ be bam nɛ. Mena mɔ te Yesu dana yele kela Mosesi.

4 Walanj ne banja na deni, mɔna Wurubuarɛ yɛɛna walanj na kpene kamase.

⁵ Mosesi moo ɔ konɔɔ pou yɛɛ tom
Wurubuare balan man ngba Wurubuare
tobaale nɛ, te ɔ tangbɛɛwɔ kolosi nombia njan
Wurubuare waa kaa kolosi wee daale nɛ.

⁶ Mɔna Kristo dɔɔ njon yɛɛ Wurubuare bu e,
te ɔ lese ɔ konɔɔ pou kɛɛ Wurubuare balan dɔɔ.
Mena dɔɔ akpaa de nyin konɔɔ te da mo de sia
gyakaa abɔɔ njan ɔ be yako see nyi waa fa daa
nɛ dɔɔ na, ken ne gyae la ke yela dɛɛ tale bese ɔ
balan.

Ɛ na yɛɛ denjele donj ya

⁷ Lee mena dɔɔ Wurubuare felin njon yakowɔ
nyiaa,

“Gyenj kei akpaa nyan njon n nyii Wurubuare
nombia njan na,

⁸ na yɛɛ denjele donj ngba mena kenj
ɛ naanaɔ be yɛɛ te bɔɔ koro senj tia
Wurubuare depampaa dinaa kenj man,
te bɔɔ teese ɔ nɔɔman nɛ ya.

⁹ Ɛ naanaɔ naa kpene kenj Wurubuare be yɛɛ
kulutoonej sɔɔla njan man,
mɔ kenanj wole na ba teese ɔ nɔɔman kɛɛse
e kɛɛ.

¹⁰ Mena dɔɔ Wurubuare gyenja banj
ɔ balan benanj dɔɔ te ɔ yakowɔ nyiaa,
‘Debanj kamase na bɛɛ yo gbɛɛ
nawolo nyi bɔɔ ne sila me nɔɔwoya ya.’

¹¹ Kenjte ma gyenja banj kanj njam nyiaa,
‘Bɔɔ gyae baa nyin gbɛɛ gyoo
botɔɔ kenj mɔɔ desina see wɔ nyi
be kaa kyaa na baa fɛɛfo nɛ korakora ya.’ ”

12 Mena dɔɔ me tebia, ε κεε nideli nyi ε man ηolo be nyiη agyuen kum na waa lee anmaaren na waa lee Wurubuaε ηon ɔ kyaa kekpaakekpaa ne wole ya.

13 Mena dɔɔ ε nyiηaa ε kyaa na ε sia ne, ε kolosi do dɔηa kakyen wee na wee. Na nombiakumεε ba beo ε man ηolo na waa yeε denjele don ya.

14 Akpaa de kyan da keleeɗi ken dɔɔ tangbεε lee Kristo di ne man kenken kelii da yen wee na, na daa na Kristo yeε dokolon baa.

15 Wurubuaε nombia anmarasen see ηan yakowɔ nyiaa,
 “Gyen akpaa nyan ηon n nyii Wurubuaε nombia ηan na,
 na yeε denjele don ηgba mena ken ε naanaɔ be yeε denjele don tia Wurubuaε ne ya.”

16 Balan bomɔ nyiina Wurubuaε nombia ηan te ba korowɔ sen tia e? Na ban yena balan ban Mosesi be tee be siaman mo wɔ lee Igyipite teele man ne yee?

17 Balan bomɔ te Wurubuaε gyenηa ban do kulutoonen sɔηola ηan man? Na ban yena balan ban bɔɔ yeε nombiakumεε, te ɔ be yeli bɔɔ yekee depampaa dinaa ken man ne yee?

18 Balan bomɔ te Wurubuaε gyenηa ban kan ntam do nyi bɔɔ gyae baa gyoo botɔɔ ken ɔ be desina see wɔ nyi be kaa feefo ne ya? Na ban yena balan ban bɔɔ yeε denjele don te ba te lee e di ne yee?

19 Mena dɔɔ da te naa nyi ken ba te lee Wurubuaε di dɔɔ ya, te ba te tale ka gyoo

botɔɔ ken ɔ be desina see wɔ nyi be kaa kyaa
fɛfo nɛ ya.

4

¹ Wurubuarɛ keyako see ken ɔ be yako nyi ɔ
te desina defɛfoe daale see fa ɔ balan nɛ, ke
sɛɛ ka sɛɛɛ mena. Mena dɔɔ ɛ yela dɛɛ kɛɛ
nideli ken de man ɲolo be yɛɛ kolo kum daale,
na ka ke tɔ e gbɛɛ ken ɔ be nyin gyoo botɔɔ ya.

² Nawolo nyi nombia kpaakpaa ɲan bɔɔ
kolosi fa de naanaɔ nɛ, ɲan ke te be kolosiwɔ fa
daa mɔ. Mɔna nombia ɲan bɔɔ nyii nɛ te yɛɛ
tɔɔɔ fa wɔ ya, nawolo nyi ba te lɛɛ ɲa di ya.

³ Mena dɔɔ daa ban dɔɔ lɛɛ ɔ nombia ɲan di
nɛ, daa daagen ne gyae la dee nyin gbɛɛ gyoo
botɔɔ ken ɔ be desina see ɔ balan nyi be kaa
kyaa fɛfo nɛ. Nawolo nyi Wurubuarɛ yakowɔ
nyiaa,

“Me ta mo ban kan ntam nyi,
‘Bɔɔ gyae baa gyoo botɔɔ ken
mɔɔ desina see me balan nyi be kaa
kyaa fɛfo nɛ korakora ya.’ ”

Mɔna da gyen nyi Wurubuarɛ wulaa bake ɔ
nombia see leenan deban ken ɔ be yɛɛ kpene
kamase tan nɛ.

⁴ Wurubuarɛ nombia anmarasen see ɲan
yakowɔ yenan daale lee wee nyetoorote ken
man nyiaa,

“Weeya looro te Wurubuarɛ moowɔ yɛɛ kpene
kamase,
te ɔ fɛfowɔ wee nyetoorote ken man.”

⁵ Wurubuarɛ besewɔ yako lee kefɛfo kei wose
man bela nyiaa,

“Bɔɔ gyae baa gyoo botɔɔ kenj mɔɔ desina
see me balan nyi be kaa kyaa fɛɛfo nɛ ya.”

⁶ Balan ban bɔɔ tanɔgbɛɛ nyii Wurubuarɛ
kefɛɛfo kei wose man nombia nɛ, lee ba denjele
donj dɔɔ Wurubuarɛ te fa wɔ gbɛɛ na baa gyoo
botɔɔ kenj ɔ be desina see wɔ nyi be kaa kyaa
fɛɛfo nɛ ya. Kei nawolo baa nyi balan wɔlɛɛ
baale te Wurubuarɛ waa fa gbɛɛ na baa gyoo
botɔɔ ke kyaa fɛɛfo.

⁷ Mena dɔɔ Wurubuarɛ ta bese see wee daale
kenj ɔ ne baake ke nyi “Gyɛɲ,” na ke yela balan
ke nyin gbɛɛ gyoo ɔ defɛɛfoe kenj man.
Kulutoonɛɲ burum njaale wɔle nɛ, ɔ tɛɛwɔ gyoo
Defidi dɔɔ bese kolosi lee wee kenan wose man,
nɔgba mena kenj bɔɔ wulaa kolosi ka wose man
nombia tɔne kei man nɛ nyiaa,

“Gyɛɲ akpaa nyan nɔn n nyii Wurubuarɛ
nombia njan na,
na yɛɛ denjele donj ya.”

⁸ Deban kenj de naana Gyosua be tɛɛ Iseraetena
siaman nɛ, ɔ te tale yela baa nyin mena kefɛɛfo
kei ya. Nyi nɔn talewɔ yela baa nyin mena
kefɛɛfo kei nɛ, nafɔ Wurubuarɛ be gyae waa
kolosi kefɛɛfowee wɔle daale wose man nombia
bela ya.

⁹ Kei nawolo baa nyi wee daale kyaa kenj
Wurubuarɛ balan baa fɛɛfo nɔgba mena kenj
Wurubuarɛ be fɛɛfo wee nyetoorote kenj man
nɛ.

¹⁰ Walan kamase nɔn Wurubuarɛ waa yela waa
gyoo ɔ defɛɛfoe kenj man nɛ, nyi ɔtenate de yɛɛ
ɔ tom tan na waa fɛɛfo nɔgba mena kenj
Wurubuarɛ mɔ be yɛɛ ɔ tom tan te ɔ be fɛɛfo

ne.

¹¹ Gyangba gyangba balan ban yee denjele don, mena dɔɔ be te nyin gbɛɛ gyoo Wurubuarɛ defɛɛfoe ken man ya. Lee mena dɔɔ ɛ na yeli daa mɔ ke yee denjele don na dɛɛ yo gbɛɛ ya. Mɔna ɛ yela dɛɛ yee kakyeŋ na dɛɛ yee Wurubuarɛ kegyaebii, na dee nyin gbɛɛ gyoo ɔ defɛɛfoe ken man.

¹² Wurubuarɛ nombii ken nɔɔ dana boalan te keɛ fa nyeedon kekpa. Ke yee ngba sila sia na wolete ne, te ke dana beelen kela sila sia na wolete kamase. Keɛ tale kara gyoo deniwalan yenan kamase, lese deniwalan dinɔɔ na ɔ nyeeman na ɔ konɔɔ man nombia pou debɔɔ.

¹³ Abɔɔ ŋan pou Wurubuarɛ be yee ne, ŋe man dokolon be kyaa ken ka weeseɛ ɔ siaman ya. Kpene kamase doo ɔ siaman pentenperein. Ŋon Wurubuarɛ siaman te de popou dɛɛ kaa sen tɔɔɛ de nɔɔwoya wee daale.

Yesu yena de Wurubuarɛ sae kegyia

¹⁴ Mena dɔɔ ɛ yela dɛɛ kyan da keɛɛdi ken de dana ne man kenken. Nawolo nyi de dana Wurubuarɛ sae kegyia kpaakpaate ŋolo. Ŋon yena Yesu, Wurubuarɛ bu ŋon ɔ be lam Wurubuarɛ gyan adido ne.

¹⁵ Wurubuarɛ sae kegyia ŋon de dana ne, ɔ yee walan ŋon ɔ ne wii daa te ɔ ne yeli dɛɛ tale yee abɔɔ ŋan kaboena nyi dɛɛ yee te dɔɔ ne tale yee ya ne. Nawolo nyi ɔbɔnsam keese e keɛ lee gbɛɛ kamase man ngba daa ne, mɔna ŋon dɔɔ ɔ te yee dukum ya.

16 Mena dɔɔ ε na yeli dee yee Wurubuarɛ gyan̄ kegyu ya. Nawolo nyi da gyen̄ nyi waa wii de waraɲase na waa mo ɔ bɛrɛɛ boele daa, na waa kyɔ daa debaɲ kamaɛ keɲ da wose de kyan̄ daa na.

5

1 Walaɲ kamaɛ ɲon ba lese e nyi waa yɛɛ Wurubuarɛ sae kegyia na, bɛɛ lese e bo lee ɲon gbagba ɔ balan̄ man na waa seɲ be nawɔɔ man lee be Wurubuarɛ ɔsom man. Na waa lɛɛ ba kedeesa abɔɔ mo gyu ke deesi fa Wurubuarɛ, na Wurubuarɛ ke nyin̄ mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ.

2 ɲon gbagba mɔ yɛɛ deniwalaɲ e te ɔ ne tale yɛɛ kpene keɲ be dei ya, mena dɔɔ ɔ ne nyin̄ konɔɔ fa balan̄ ban̄ bɔɔ gyen̄ ya te bɛɛ yɛɛ abɔɔ ɲan be dei ya te ne wɔɲee wɔ lee Wurubuarɛ gbɛeneɲ man nɛ.

3 Mena dɔɔ te kaboena nyi waa tan̄gbɛɛ deesi fa Wurubuarɛ lee ɲon gbagba wui nombiakumɛɛ dɔɔ, pɛna waa tale deesi fa ɔ balan̄ ban̄ mɔ wui nombiakumɛɛ ɲan bɔɔ yɛɛ nɛ.

4 Akpaa Wurubuarɛ te baake ɲolo nyi ɔ kaa yɛɛ ɔ sae kegyia ɲgba mena keɲ ɔ be baake Aaron̄ ya nɛ, walaɲ ɲonan̄ gbagba be tale see ɔ wose Wurubuarɛ sae kegyia ya.

5 Mena te Kristo mɔ ta see ɔ wose Wurubuarɛ sae kegyia ya. Mɔna Wurubuarɛ lese na e te ɔ yako e nyiaa,

“N yɛɛ me bu e,
gyeɲ me ta bese n kya.”

⁶ Wurubuarɛ besewɔ yako ɔ nombia
anmarasenɛ see man yenanɛ daale bela nyiaa,
“N yɛɛ Wurubuarɛ sae e kekpaakekpaa,
ɛgba mena kenɛ Mɛkesɛdɛke be di
Wurubuarɛ saere kekpaakekpaa nɛ.”

⁷ Yesu ke kyaa tɛɛle dɔɔ nɛ, ɔ moo yeesa wii
lese siasaranɛ fane fa Wurubuarɛ. Nawolo nyi
ɲon waagenɛ koonɛ ne gyae la waa tale lese e lee
yenɛ man. Lee mena kenɛ ɔ be yɔkɔsɛ ɔ wose mo
obuo fa Wurubuarɛ dɔɔ, Wurubuarɛ nyii ɔ
kefane kenɛ.

⁸ Kenɛ na kenɛ Yesu yɛɛ Wurubuarɛ bu e koranɛ
na, ɔ naa diyem nideli. Lee ɔ diyem kena kenanɛ
man nɛ, ɔ kasee mena kenɛ waa nyii ɔ kya dei.

⁹ Yesu ke tei Wurubuarɛ yɛɛ kpene kamase
kenɛ ɔ be yako e nyi waa yɛɛ tanɛ, kenɛ yele la
te ɔ kaa bese nyeelɛere na waa yela banɛ pou bee
nyii ɔ dei nɛ ke nyinɛ nyeekelɛɛ kekpaakekpaa.

¹⁰ Mena dɔɔ Wurubuarɛ lese e nyi waa yɛɛ ɔ
sae kegyia, ɛgba mena kenɛ Mɛkesɛdɛke be yɛɛ
ɔ sae kegyia nɛ.

Ɛ na bese ɛ wɔle ya

¹¹ Nafɔ de dana nombia burum dɛɛ yako lee
Mɛkesɛdɛke na Yesu saere kedi kei wose man,
mɔna nombia ɲan man kalese dana banɛ nawolo
nyi ɛ nombia man kenyii dana donɛ.

¹² Debanɛ kei nɛ nafɔ kaboena nyi ɛmɛɛ mɔ
yaa bese Wurubuarɛ nombia ɲan wolala. Mɔna
ɛ sɛɛ ɛ yɛɛ ɛgba bia banɛ be kaboena bo nyi
ɲolo waa bese wola wɔ Yesu Kristo ɔsom
nombia ɲan kewalanɛ nɛ. Ɛ yɛɛ yaa ɛgba bia

ban̄ be sɛɛ bɛɛ ɲmase dide nɛ. ɛ ta bee ta na weenɛɛ don̄ nyin̄an kedi ya.

¹³ Nawolo nyi walaŋ kamase ɲon ɔ sɛɛ ɔ ne ɲmase dide nɛ, na ɔ yɛɛ bu e. ɔ ta gyeŋa ta kpene keŋ yɛɛ dukum yaa debam ya.

¹⁴ Mɔna kegyiise ne tale la di weenɛɛ don̄ nyin̄an. Nawolo nyi lee mena keŋ nombia be yala wɔ te bɔɔ gyoo ɲe man nideli te bɔɔ naa dɔɔ, ba gyeŋ kpene keŋ yɛɛ dukum na kpene keŋ yɛɛ debam.

6

¹ Lee mena dɔɔ ɛ yela dee tina Kristo ɔsom nombia ɲan dɔɔ kasee kewalaŋ nɛ yela mena, na dɛɛ kasee abɔɔ ɲan ɲe doo de siaman te ɲe gyae ke yela da Kristo kelɛɛdi ke yɛɛ don̄ nɛ. Ta tekaa kaboena nyi dɛɛ bese kasee nombia kewalaŋ ɲan dɔɔ kasee kaalaŋ, ɲgba kekyɛɛkee lee dinɔɔ ɲan be dana tɔnɔɔ ya te ɲɛɛ mo daa gyu yeŋ man, na Wurubuare kelɛɛdi nɛ ya.

² ɛ na yeli dɛɛ tekaa kasee kolo lee Wurubuare lon̄kesɔ, na nyin̄maa kamo gyakaa balaŋ dɔɔ, na woya kefon̄ lee yeŋ man, na Wurubuare nombia kedi debaŋ ɔtomante keŋ man bela ya.

³ Te nyi akpaa Wurubuare de sɛɛ na dee tina mena abɔɔ keŋa pou keyɛɛ yela, na dɛɛ bee gyu de siaman.

⁴⁻⁵ Nyi Wurubuare da toro walaŋ agyuen̄ te ɔtenate da gyeŋ Wurubuare nombia, te Wurubuare da mo ɔ bɛɛɛ boele e te ɔ mo ɔ felin̄ ɲon do ɔ man te ɔ nyii Wurubuare nombia te ɔ naa nyi ɲe dei te ɔ gyeŋ don̄ keŋ

Wurubuare waa kaa lese wola debanj otomante kenj man ne, lee kenja pou wole te otenate da besena o wole tee Wurubuare na, kolo be kyaa kenj deniwalanj waa yee na kabesena otenate konj Wurubuare gyanj ya.

⁶ Mena doo nyi akpaa ba lee mena nombia kenja wole ne, gyae ke yee donj fa wo nyi baa tina be nombiakumee njan bee yee ne yela na baa konj Wurubuare gyanj bela. Be nombia ayeesa njenanj nawolo baa nyi, na yee yaa njgba ba bese yaa bee gyoo Wurubuare bu njon baa sakaa onpanjanj doo fulu e balanj man ne.

⁷ Teele kenj oga ne njee woli ke te ne yeli woofarale ne nyinj weenee kpaakpaa lee ke man ne, Wurubuare ne hiraa na ke.

⁸ Mona akpaa soose na njalese ne tuu la ke doo na, na mena teele kenanj be dana tonoo ya. Te n te kee ya na Wurubuare waa tale falaa ke, na waa yela boalanj ke kpa ke.

⁹ Me gyoona kpaakpaa, kenj na de kee yako kei koranj ne, da gyenj nyi emee doo nombia kpaakpaa njale doo e man, kenj njee kyaa na nyeekelee nombia njan.

¹⁰ Wurubuare yee walanj njon o ne di o nombia ke gbese doo. Mena doo o be gyae waa wolee e tom kenj e be yee, na e balanj kegyae kenj e na lese wola e ne ya. Nawolo nyi lee njon doo e te kyoo e tebia Kristotena, te e gyakaa e ne kyoo wo.

¹¹ Da kegyaebii yena nyi, e man walanj kamase waa kyanj nombia kpaakpaa kenja man nideli kelii oto. Kei gyae ke yela e ka gyenj nideli nyi e ke nyinj kpene kenj doo e loo gyakaa ne.

¹² Doo ne gyae nyi ε man ηolo waa yεε keboηale Wurubuaε osom ken man ya. Mōna dεε gyae bo nyi yaa kasee balan ban boo lεε Wurubuaε di te boo nyin konoo yεε kakyeη sen ba keleedi ken man kelii oto, te Wurubuaε be fa wo kpene ken o be yako see nyi waa fa wo nε.

Wurubuaε nombii ayakon see te kon mena

¹³ Deban ken Wurubuaε be yako o nombii see fa de naana Aberaham nε, o moo ηon Wurubuaε gbagba yele bo kan ntam. Nawolo nyi na ηolo be kyaa ken o kela ηon Wurubuaε ken waa mo walan ηonan yele kan ntam ya.

¹⁴ Wurubuaε yako de naana Aberaham nyiaa, “Ampaη yaa mεε yako nen nyi maa hiraa nen, na maa yela n duulun man balan ka bo nideli.”

¹⁵ Mena doo de naana Aberaham mo nyiηa konoo kyaa daa kpene ken Wurubuaε be yako see nyi waa fa e nε, te o nyinmaa kaηa ke.

¹⁶ Nyi akpaa ηolo ne gyae waa kan ntam na, o na mo walan ηon o kela e nε yele bo kan ntam. Ntam kekan kenan na wola la nyi, nombia ηan otenate be yako nε yεε ampaη ken anmaaren kelee be doo ke man ya.

¹⁷ Ken Wurubuaε ne gyae nyi balan ban baa nyin kpene ken o be yako see nyi waa fa wo nε, ka gyeη nideli nyi o be gyae waa kyεεkee wa agyueη ya doo nε, mena doo te o kaηa ntam kpu na nombii ken o be yako see nε.

¹⁸ Nombii ken Wurubuaε be yako see na ntam ken o be kam nε, o be gyae waa kyεεkee nombia ala ken man daale ya nawolo nyi o

bee di dekara ya. Mena dɔɔ nombii kei na do daa ban dɔɔ yeu kaa gyoo e ne kakyen da keleedi man, na dɛɛ tale kyan kpene ken dɔɔ ɔ be yeli de loo gyakaa ne man nideli.

¹⁹ Da nyeedon pou senɛɛ mena lookegyakaa kei dɔɔ. Ken yele la te de nyina gbɛɛ gyoo Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa tɔɔmante ken man, botɔɔ ken bɔɔ mo kanyan kpase ke ken nafɔ gyanɔba na walaɔn yakaate bee nyin gbɛɛ gyoo botɔɔ ya nɛ.

²⁰ Yesu te kaa bese Wurubuarɛ saese pou kegyia kekpaakekpaa, nɔɔba mena ken Mɛkesɛdɛke be di Wurubuarɛ sae kegyia kekpaakekpaa nɛ. Te ɔ te kyan daa gbɛɛ ka gyoo Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa tɔɔmante ken man, na daa mɔ ke sila e.

7

Wurubuarɛ sae Mɛkesɛdɛke wose man nombia

¹ Na Mɛkesɛdɛke kei yɛɛ donɔɔ ken bɛɛ baake ke nyi Saalem nɛ gyoo e, te ɔ besewɔ ɔ yɛɛ Wurubuarɛ dekpatakpere non sae e. Deban ken de naana Aberaham be gyu ke yoo gyooneɔ baale di be dɔɔ bese ɔ ne kɔn nɛ, ɔ kaa gyanɛewɔ na gyoo Mɛkesɛdɛke kei. Botɔɔ te Mɛkesɛdɛke hiraa non de naana Aberaham.

² Kenɛte de naana Aberaham kpase abɔɔ non pou ɔ be nyim lee yoo ken man nɛ akpen kufu, te ɔ moo dekpɛn daale fa Mɛkesɛdɛke nonan. Mɛkesɛdɛke yele kei asɛɛ yɛna nyi “Gyoo non ɔ gbɛɛnɛn tenɛɛ Wurubuarɛ siaman,” te Saalem gyoo mɔ nawolo nyi “Wosefɛɛren gyoo.”

³ Njolo ba gyen Mēkesēdeke kei ɔ kya yaa ɔ naa yaa ɔ duulun man dalee ya. Ba te yako kolo mɔ lee ɔ kalola yaa ɔ yen wose man ya. Ɔ yee Wurubuarē sae e kekpaakekpaa ngba Wurubuarē bu njon nē.

⁴ Emēε gbagba ε kēε na, ε kena nyi ɔ yee walaŋ dinaa e te ɔ dana yele mɔ. De naana Aberaham njon ɔ dana yele Wurubuarē siaman koran nē kpase abɔɔ njan ɔ be nyim lee yoo man nē akpen kufu, te ɔ moo nē man dekpen fa Mēkesēdeke njan.

⁵ Mosesi mmaraase njan nawolo nyiaa, kaboena nyi Gyudatena ban be yee de naana Aberaham ɔ naanasewɔ nē, baa kpala ba abɔɔ njan be dana nē akpen kufu na baa mo nē man dekpen dokolon fa Lewitena ban be yee saesewɔ nē. Da gyen nyi Lewitena kewɔ mɔ yee de naana Aberaham ɔ naanasewɔ, mɔna Wurubuarē faa Gyudatena mena mmaraase njan nyi baa tɔ mena abɔɔ njan fa ban gbagba be tebia Lewitena ban.

⁶ Mēkesēdeke kei ta lee Lewi duulun man gba ya, mɔna ɔ talewɔ lee abɔɔ kekpaase kufu man dekpen dokolon kei lee de naana Aberaham njon Wurubuarē be yako see nyi waa yee kolo fa e nē gyan te ɔ hiraa e.

⁷ Walaŋ kamase tan gyen nyi kegyia ne hiraa na kemaasa ken anmaaren be doo ke man ya.

⁸ Lewitena ban bēε lee abɔɔ kekpaase kufu man dekpen kei nē be yee balan ban bēε yem, mɔna Mēkesēdeke njon de naana Aberaham be tɔ abɔɔ ken fa nē dɔɔ, ɔ ta yem ya ngba mena ken Wurubuarē nombia be yako nē.

⁹ Dεε tale yako nyi Lewi mɔ tεwɔ de naana Aberaham dɔɔ tɔ abɔɔ kufu man dekpen kei fa Mεkesεdεke.

¹⁰ Nawolo nyi deban ken de naana Aberaham be gyanee na Mεkesεdεke nε, na be ta lola ta Lewi ya. Deban kenan na ɔ sεε ɔ doo ɔ naana Aberaham tena man.

¹¹ Deban ken Wurubuarε be tεε de naana Mosesi dɔɔ mo mmaraase nan fa Gyudatena nε, ɔ lese balan lee Lewitena man nyi baa di saere. Nyi Lewitena saere tom ken bɔɔ yεε nε den talewɔ yela balan gbεnenε ka tenee Wurubuarε siaman na, nafɔ bεε tekaa hia nyi Wurubuarε waa bese lese sae nolo ke kɔn ngba Mεkesεdεke nε ya. Te nenεε dɔɔ, Wurubuarε te kpila nolo nyi ɔ kaa di saere ngba Mεkesεdεke nε. Mɔna ɔ ta lee Aaron non ɔ yεε Lewi baale e nε duulun man ya.

¹² Nyi walan non ɔ te yεε Lewi baale e ya nε de kaa di Wurubuarε saere na, na kaboena nyi baa kyεεkee mmaraa ken, nawolo nyi Lewitena baagenε te kaboena nyi baa di Wurubuarε saere.

¹³ Mena nombia kenε dεε yako nε, na Yesu Kristo wose man nombia yaa dεε yako nε. Nawolo nyi ɔ ta lee Lewi dekpanalan man ya te ɔ kaa dii Wurubuarε saere. ɔ lee dekpanalan kpoo daale man, te nolo mɔ te dii ta Wurubuarε saere lee mena dekpanalan kenan man see ya.

¹⁴ De popou gyen nyi de Gbenyoo Yesu lee Gyuda dekpanalan man, te de naana Mosesi mɔ te yako kolo lee Gyuda dekpanalanmantena benan saere kedi wose man ya.

Yesu yεε Wurubuarε sae e ηgba Mεkesεδεke ne

¹⁵ Nεnεε dɔɔ nombii kei man kenyii be dana banj bela ya. Nawolo nyi walaη wɔle kpoo kɔηala kaa di Wurubuarε saere ηgba Mεkesεδεke ne.

¹⁶ ɔ saere keη ɔ be kaa dii ne, te yεε tεele kei dɔɔ mmaraase yaa dekpajalanη keη man ɔ ba lee ne dɔɔ te ɔ dii ke ya. Mɔna ɔ dii saere kenan bo lee ɔ donη keη ɔ dana, keη yenη be tale di ɔ dɔɔ ya ne dɔɔ.

¹⁷ Nawolo nyi Wurubuarε nombia anmarasenη see yakowɔ nyi, Wurubuarε yako Kristo nyiaa, “N yεε Wurubuarε sae e kekpaakekpaa, ηgba mena keη Mεkesεδεke mɔ be di Wurubuarε saere kekpaakekpaa ne.”

¹⁸ Mena dɔɔ lee gbεε daale man na, dεε tale yako nyi Wurubuarε ta mo Mosesi mmaraase benεε ηan see yenaη. Nawolo nyi ηɔɔ dana tɔnɔɔ ya, te ηɔɔ dana nɔɔdonη mɔ ya.

¹⁹ Mosesi mmaraase ηan te tale yela de gbεeneη ka tenee ηgba mena keη Wurubuarε ne gyae ne ya. Mena dɔɔ Wurubuarε te fa daa lookegyakaa kpaakpaate keη ka kela bene keη. Lee mena dɔɔ nεnεε dεε tale tuu benaa Wurubuarε.

²⁰ Wurubuarε kaηa ntam pεte ɔ see Yesu saere kekpaakekpaa, mɔna saese akanη banj dɔɔ ɔ bεε kanη ntam pεte bεε see wɔ saere ya.

²¹ Wurubuarε nombia anmarasenη ne yako nyi, pε Wurubuarε ka see Yesu saere na ɔ kaηa ntam nyiaa,

“Maη Wurubuarε te kanη ntam te mɔɔ gyae maa kyεεkee ma agyuenη ya.

‘Nyan̄ ke di me saere kekpaakekpaa.’ ”

²² Wurubuarɛ ntam ken̄ ɔ be kam nɛ, ken̄ ye le la te Yesu kaa bese walān̄ n̄on̄ ɔ sēn̄ɛɛ ntam ken̄ān̄ wɔle, na ka wola nyi n̄ōkebakeseɛ wɔle kei dei kela bene ken̄.

²³ Gyan̄gba ken̄ na Wurubuarɛ saese bān̄ boe, nawolo nyi yen̄ bee yeli baa yɛɛ be saere tom ken̄ kelii ɔto ya.

²⁴ Mɔna Yesu dɔɔ ɔ saere kedi ken̄ be gyae ka lee ɔ gyan̄ gyu n̄olo gyan̄ ya, nawolo nyi n̄on̄ kyaa kekpaakekpaa.

²⁵ Lee mena dɔɔ waa tale lɛɛ balan̄ bān̄ pou bɛɛ tɛɛ ɔ dɔɔ kɔn̄ Wurubuarɛ gyan̄ nɛ nyee, nawolo nyi ɔ kyaa kekpaakekpaa te ɔ ne fane fa Wurubuarɛ lee be dɔɔ.

²⁶ Yesu Kristo yɛna Wurubuarɛ sae kegyia n̄on̄ ɔ ne tale yɛɛ kpene ken̄ dɛɛ gyae nɛ fa daa. Nawolo nyi ɔ gbɛnen̄ tenɛɛ Wurubuarɛ siaman, te nombiikum kamase na ayimɛɛ kamase mɔ be doo ɔ man ya. Wurubuarɛ lese e lee nombiakumɛyɛera man te ɔ gyinaa e adido kela walān̄ kamase.

²⁷ Yesu be doo n̄gba Wurubuarɛ saese kegyiise bān̄ bɔɔ kyaa kaalan̄ nɛ ya. Bān̄ na wee na wee na kaboena nyi baa deesi gberaa ba wose ayimɛɛ, pɛna be kaa deesi gberaa be balan̄ mɔ wui ayimɛɛ na Wurubuarɛ ka mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ. Mɔna Yesu dɔɔ tekaboena nyi waa yɛɛ mena ya, ɔ kedeesa ken̄ yɛɛ dokolon̄ koōn̄. Debān̄ ken̄ ɔ ba yem ɔpan̄dan̄ dɔɔ nɛ, te ɔ moo ɔ wose fa n̄gba kedeesa kolo nɛ lee balan̄ nombiakumɛɛ dɔɔ, na Wurubuarɛ ka mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ.

28 Balan̄ ban̄ boɔ tɛɛ Mosesi mmaraase ñan dɔɔ lese wɔ nyi baa yɛɛ Wurubuarɛ saese kegyiise nɛ, ba te yɛɛ balan̄ ban̄ be gbɛɛnɛn̄ tenɛɛ Wurubuarɛ siaman kelii ɔto ya. Mɔna mmaraase ñan wɔle na Wurubuarɛ kaɲa ntam kpu na nombii ken̄ ɔ be yako see nɛ, te ɔ lese ɔ bu Yesu Kristo ñon dukum kamase be doo ɔ man ya nɛ nyi waa bese ɔ sae kegyia kekpaakekpa.

8

Yesu Kristo yɛna de Wurubuarɛ sae kegyia

1 Nombia ñan dɛɛ yako nɛ pou nyee yɛna nyiaa, de dana Wurubuarɛ sae kegyia ñon ɔ kyaa Wurubuarɛ dekpatakperɛ ñon gyoorogbeli ken̄ dunolun̄ dɔɔ.

2 ɔ ne yɛɛ ɔ saere tom ken̄ Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa tɔɔmante ken̄ man adido botɔɔ. Kei yɛna Wurubuarɛ ɔsom deni gbagba ken̄. Na denibalan̄ baɲa na mena deni kenan̄ ya, mɔna Wurubuarɛ gbagba baɲa na ke.

3 Akpaa ba see sae kegyia kamase tɛɛle kei dɔɔ na, ɔ tom yɛna nyi waa mo kedeesa abɔɔ na wonembia ban̄ balan̄ ne faa nɛ deesi fa Wurubuarɛ. Mena dɔɔ te kaboena nyi sae kegyia Yesu mɔ, waa nyin̄ kpene ken̄ waa mo gyu ke deesi fa Wurubuarɛ.

4 Nyi Yesu den̄ kyaa tɛɛle kei dɔɔ nɛ, nafɔ ñon te nyin̄ gbɛɛ di saere kei ya. Nawolo nyi na be te wulaa lese balan̄ ban̄ baa di saere nɛ see, ñgba mena ken̄ Mosesi mmaraase ñan ba wola wɔ nɛ.

⁵ Tom keŋ beε yεε Wurubuare ɔsom deni dinaa keŋ man adido ne, keŋ yaa saese baŋ ne kasee yεε Wurubuare ɔsom deni dinaa keŋ man tεεle kei dɔɔ ne. Mena mɔ ke te debaŋ keŋ Mosesi ne gyae waa baŋ Wurubuare ɔsom deni keŋ bɔɔ mo kanyaŋ yεε ne, Wurubuare faree e nyiaa, “Kεε na n ke yεε kpene kamase nideli, na ke kyaa na keŋ mɔɔ lese wola neŋ bula keŋ dɔɔ ne pεpεpε.”

⁶ Yesu saere tom keŋ ɔ be kaa yεε tεεle kei dɔɔ ne dei kela saese benεε baŋ bɔɔ kyaa kaalaŋ ne wui. Mena mɔ te nɔɔkebakesee wɔle keŋ dɔɔ ɔ ba moo, na ke yela balan gbεeneŋ ka tenee Wurubuare siaman ne dei kela nɔɔkebakesee bene keŋ. Nawolo nyi abɔɔ ŋan ɔ be yako nyi waa ta nɔɔkebakesee wɔle kei dɔɔ yεε ne, dei kela abɔɔ ŋan ɔ be yako nyi waa ta nɔɔkebakesee bene keŋ dɔɔ yεε ne.

⁷ Nyi nɔɔkebakesee gyaŋgbate keŋ wose man deŋ be dana nombii ya ne, nafa nɔɔkebakesee wɔle ba tekaa hia bela ya.

⁸ Mɔna Wurubuare naawɔ nyi nɔɔkebakesee bene keŋ te yeli ɔ balan gbεeneŋ ka tenee ɔ siaman ŋgba mena keŋ ɔ ne gyae ne ya. Mena dɔɔ te ɔ yako ba wose man nombia nyiaa, “Debaŋ daale ne kɔŋ,

keŋ maa bake nɔɔ wɔle see fa me balan
Iseraetena
na Gyuda duuluŋ man balan.

⁹ Kei be gyae ke yεε ŋgba
nɔɔkebakesee keŋ daa na be naanaɔ be
bake see,
debaŋ keŋ mɔɔ mo me doŋ lese wɔ lee

Igyipite tɛɛle man nɛ ya.

Nawolo nyi ken be te di me nɔɔkebakese
kenan dɔɔ kelii ɔto dɔɔ ya nɛ,
te ma lese me sia yela wɔ.

¹⁰ Nɔɔkebakese wɔle ken maa bake na me
balan Iseraetena yɛna nyiaa,
'Maa mo me nombia ŋan do ba agyuenɛse man,
na maa ŋmarase ŋa do be konɔɔse man.
Man ne gyae la maa yɛɛ be Wurubuare,
na ban mɔ ke yɛɛ me balan.'

¹¹ Nɔlo be gyae waa tekaa wola ɔ dɔɔ nombia
bela,
yaa nɔlo mɔ ke yako ɔ lonɔto nyi
'Maa wola nen Wurubuare gbɛenen ya!'
Nawolo nyi be popou baa gyen man lee
ba kemaasa dɔɔ kelii be kegyia dɔɔ.

¹² Maa mo be nombiakumɛɛ pou kyɛɛ wɔ,
ken mɔɔ gyae maa tekaa tɔɔse abɔɔ
ŋan bɔɔ yɛɛ tia man nɛ bela ya."

¹³ Wurubuare ke baake nɔɔkebakese kei nyi
nɔɔkebakese wɔle nɛ, na ɔ na wolo baa nyi
gyanɔgbate ken te yɛɛ bene. Te kpene kamase
ken ka de yɛɛ bene na, kɔɔ doo kolo man bela
ya. Nawolo nyi be te nyin kolo wɔle see ke
nawɔɔ man.

9

Gyudatena ɔsom

¹ Nɔɔkebakese gyanɔgbate ken man nɛ
Wurubuare wola wɔ gbɛɛ ken man baa mo som
e, na botɔɔ ken baa som e tɛɛle kei dɔɔ.

² Be banja ɔsom deni dinaa te ba moo kanyan
dinaa daale kpase ke man ala. Siamante ken

man te ba moo kanea na tebulu kenj dɔɔ bɛɛ mo bodobodo gyakaa fa Wurubuarɛ kedi nɛ see. Botɔɔ te bɛɛ baake nyi Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa siamante.

³ Wɔlete kenj mo te bɛɛ baake nyi Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa tɔɔmante.

⁴ Abɔɔ njan doo botɔɔ yɛna kedeesa boe kenj bɔɔ mo kɔba yayam yɛɛ ke te bɛɛ too oliifi ke dɔɔ nɛ, na adakaa kenj bɔɔ mo kɔba yayam mataa mataa ke pou kilisi nɛ. Adakaa kenan seɲɛɛ la fa nɔɔkebakesee wɔle kenj. Abɔɔ njan doo adakaa kenan man yɛna, kɔba yayam nyefale kenj weenɛɛ njan bɛɛ baake na nyi maana doo ke man nɛ, na Aarɔn gbutu kenj ba potee nɛ na boya patalapatala ala njan bɔɔ njanrase mmaraase njan Wurubuarɛ ba mo fa Mosesi nɛ gyakaa nɛ dɔɔ nɛ.

⁵ Ba te yɛɛ Wurubuarɛ kpilala bala banj bɔɔ feleɛ be benkeleɛ nɛ gyakaa adakaa kenj dɔɔ. Kei na wola la nyi Wurubuarɛ kyaa botɔɔ kenan. Bɛɛ baake Wurubuarɛ kpilala benan nyi Kerubimse. Kerubimse banj nsana nsana te Wurubuarɛ ne wii balan waranase mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ. Kei yɛna kpene kenj maa tale yako njon debanj kei, nawolo nyi moɔ gyae maa tale lese nombia kenja man pou wola njon debokeiman ya.

⁶ Nyi akpaa ba see abɔɔ kenja pou deni kenj man tanj nɛ, Wurubuarɛ saese banj na gyoo deni siamante kenj man ke yɛɛ be saere tom wee kamase.

⁷ Mɔna Wurubuarɛ sae kegyia njon waagenj te kaboena nyi waa gyoo Wurubuarɛ ɔsom deni

dinaa tɔɔmante ken man. Kulutoo dokolon man na, dokolon koon te ɔ na gyoo ke man. Pete waa gyoo ke man mɔ na, kaboena nyi waa nyin wonembu fatabo ken waa mo gyoraa ɔ wose na ɔ balan ban pou lee be nombiakumɛɛ njan be ta gyem ya te bɔɔ yɛɛ nɛ dɔɔ.

⁸ Wurubuare felin non don nombia kenja dɔɔ ɔ na wola daa lee abɔɔ kenja man nideli nyiaa, deban ken Wurubuare kanyan osom deni dinaa kei nyinja ka senɛɛ nɛ, na gbɛɛ ta toro ta fa balan yakaa nyiban nyi baa gyoo Wurubuare osom deni dinaa tɔɔmante ken man ya.

⁹ Kei yɛɛ nombia njan doo fa daa tɛɛle kei dɔɔ balan, na dɛɛ kasee kolo lee ke man. Nombia kenja na wola daa baa nyi, wonembia na abɔɔ njan balan ba mo deesi pataa Wurubuare nɛ, te tale gberaa ba ayimɛɛ na baa gyen be konɔɔse man nyi Wurubuare ta mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ ya.

¹⁰ Nawolo nyi bɔ osom pou yɛɛ wosenaane man osom ke. Te ba kpene kamase gyakae kedi na kenyɔɔ na wose kefaafo mmaraase dɔɔ, ngba mena ken ba mmaraase na wolo nɛ. Kenja doowɔ menɛɛ kelii deban ken Wurubuare be kaa wola wɔ gbɛɛ wɔle ken baa mo som e lee noɔkebakesee wɔle ken man nɛ.

¹¹ Nɛnɛɛ dɔɔ Kristo yɛna de Wurubuare sae kegyia, te ɔ ta mo abɔɔ kpaakpaa kon osom wɔle ken nɛnɛɛ de dana nɛ man. Mena abɔɔ kenja kela abɔɔ njan nafa ne doo osom bene ken man nɛ. Te Wurubuare osom deni dinaa ken man ɔ ne yɛɛ ɔ tom nɛ, kela bene ken lee gbɛɛ kamase man. Ka te yɛɛ osom deni ken

denibalan̄ ba mo be nyin̄maase ma ke ya. Mena dɔɔ ka te yɛɛ tɛɛle kei dɔɔ ɔsom deni ke ya.

¹² Deban̄ ken̄ ɔ ba gyoo Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa tɔɔmante ken̄ man nɛ, na asoose na nunkyuese bia fatabo te ɔ moowɔ gyoo botɔɔ ya. Mɔna n̄on gbagba fatabo te ɔ moowɔ gyoo botɔɔ ke deesi karatete dokolon̄ mo tɔ nombiakumɛɛ kom kekpaakekpaa. Lee mena dɔɔ, te yeli Wurubuarɛ ta mo de nombiakumɛɛ pou kyɛɛ daa kekpaakekpaa.

¹³ Gyan̄gba gyan̄gba ken̄ na, nyi akpaa n̄olo da mo ayimɛɛ tina ɔ wose nɛ, bɛɛ mo asoo na nunkyue baale fatabo, na nunkyue bu n̄on bɔɔ too e nɛ tɔn̄ n̄matee ɔtenate mo gberaa wa ayimɛɛ n̄an lee ɔ wose man.

¹⁴ Nyi akpaa nunkyuese na asoose fatabo ne tale gberaa ayimɛɛ lee balan̄ wose man nɛ, kenan̄ na Kristo fatabo gyae ke tale yɛɛ kela mena na ke kyɛɛkee de dinɔɔ. Nawolo nyi na ayimɛɛ kamase be doo ɔ man ya, te ɔ tɛɛ Wurubuarɛ felin̄ n̄on ɔ kyaa kekpaakekpaa nɛ don̄ dɔɔ mo ɔ wose deesi fa Wurubuarɛ lee de nombiakumɛɛ dɔɔ. ɔ fatabo ken̄ ne faafo na de nombiakumɛɛ lee de konɔɔse man, na dɛɛ tale som Wurubuarɛ n̄on ɔ kyaa kekpaakekpaa nɛ nideli.

¹⁵ Lee kei dɔɔ Kristo te kaa bese walan̄ n̄on ɔ doo daa na Wurubuarɛ nsana lee nɔɔkebakesee wole ken̄ man, na ke yela balan̄ ban̄ Wurubuarɛ be baake wɔ nɛ ke nyin̄ kpene ken̄ ɔ be yako see nyi waa fa wɔ kekpaakekpaa nɛ. Te lee Kristo yen̄ kei dɔɔ, nombiakumɛɛ n̄an balan̄ be yɛɛ deban̄ ken̄ be doo nɔɔkebakesee gyan̄gbate ken̄

man nε, Wurubuare ta mo ηe popou kyεε wɔ.

¹⁶ Nyi akpaa ηolo de yεε ɔ yen wɔle abɔɔ kekpala tɔne see nε, kaboena nyi ɔtenate waa yen pena ηolo ke di wa abɔɔ. Nawolo nyi walan ta yɛna ta ya na, bɔɔ ne di wa abɔɔ ya.

¹⁷ Nyi ηolo da yem na, pɛte ɔ yen wɔle abɔɔ kekpala tɔne ken ne yεε tom. Nyi akpaa walan ηon ɔ be yεε ke nε ta yɛna ta ya na, tɔne kenan bεε yεε tom ya.

¹⁸ Lee kei dɔɔ te Wurubuare moo fatabo tɔ nɔɔkebakeseε gyanɔgbate ken nɔɔ.

¹⁹ Mena dɔɔ te deban ken Mosesi be yako balan ban pou Wurubuare mmaraase ηan tan nε, ɔ moo nunkyuese bia na asoose fatabo mo kyakale na loη. Kenan wɔle te ɔ moo wona ηaale ηgba kekun nε te ɔ kpera dan daale tombii, te ɔ moo ηa bom sɔɔ loη na fatabo ken man te ɔ moowɔ ηmatee mmaraa tɔne ken na balan ban pou mo gyoraa wɔ.

²⁰ Ken te Mosesi yako balan ban nyiaa, kei yena fatabo ken Wurubuare ba mo tɔ nombia ηan εmεε na e be bake see nyi yaa di ηe dɔɔ nε nɔɔ.

²¹ Mena mɔ te Mosesi moo fatabo ken ηmatee Wurubuare ɔsom deni dinaa ken, na ɔsom abɔɔ ηan pou.

²² Ke yεε ampan nyi Mosesi mmaraase ηan nawolo nyi, fatabo te bεε mo gberaa kpene kamase lese ka ayimεε. Mena dɔɔ nyi akpaa fatabo ta lee ya na, kenan na dukum ka mo kyεε mɔ be kyaa ya.

²³ Mena dɔɔ kaboena nyi baa mo wonembia deesi, na baa mo gberaa abɔɔ ηan ηe kyaa tεεle

kei dɔɔ te ɲa seɲɛɛ fa adido wui ɲan nɛ. Mɔna adido wui ɲan gbagba dɔɔ, kaboena nyi baa mo kpene keɲ kɛɛ gyoo sibii kela wonembia fatabo nɛ deesi bo mo gyoraa ɲa.

²⁴ Nawolo nyi na ɔsom deni dinaa keɲ bɔɔ kasee adido wui keɲ yɛɛ nɛ tɔɔman te Kristo gyooɔ ya, mɔna ɔ gyoe adido gbagba botɔɔ keɲ Wurubuarɛ kyaa nɛ. Te nɛnɛɛ ɔ seɲɛɛ de nawɔɔ man Wurubuarɛ siaman ɔ na sola e fa daa.

²⁵ Kulutoo kamase na, Gyudatena saese kegyia ɲon na mo wonembu fatabo gyu Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa tɔɔmante keɲ man ke deesi. Mɔna Kristo dɔɔ ɲon ta mo ɔ wose gyu botɔɔ ke deesi fa Wurubuarɛ kulutoo na kulutoo ya.

²⁶ Nyi Kristo den yɛɛɔ mena nɛ, nafɔ ɲon naa diyem agbaatee agbaatee mo leenanɲ deɲan keɲ Wurubuarɛ be yɛɛ tɛɛle kei kewalanɲ nɛ. Mɔna tɛɛle kei kee gyu kɔ ɔto nɛ, ɔ lese ɔ wose wola te ɔ moo ɔ wose deesi karatetee dokolonɲ na waa mo lese de nombiakumɛɛ.

²⁷ Doo fa deniwalanɲ kamase nyi yenɲ dokolonɲ te waa yenɲ tɛɛle kei dɔɔ. Lee kenanɲ wole na Wurubuarɛ waa di ɔ nombia.

²⁸ Mena yenɲ dokolonɲ kenanɲ ke te Kristo mɔ yenawɔ mo ɔ wose fa, na waa nyinɲ lese balanɲ burum lee ba dukum man. Yesu waa bese kɔɲ tɛɛle kei dɔɔ bela. ɔ kɛɛ kɔɲ kei dɔɔ, na ɔ ne kɔɲ bo ɔ kaa lese balanɲ lee be nombiakumɛɛ man ya. Mɔna ɔ ne kɔɲ bo ɔ kaa lee balanɲ ban bɔɔ yɛɛ kakyenɲ be kyaa be daa na e nɛ nyee.

10

¹ Mosesi mmaraase ɲan seɲɛ bo fa aboo kpaakpaa ɲan doɲ wole kaa koɲ nɛ, ɲa te yeɛ aboo kpaakpaa ɲenanɲ gbagba ya. Lee kei doo kedeesase ɲan balanɲ ne deesi kulutoo kamase ɲgba mena keɲ mmaraase ɲan ba wola wo nɛ, be gyae ke tale yela walanɲ gbɛnenɲ ka tenee Wurubuare siaman ya.

² Nyi ba kedeesase ɲenanɲ deɲ talewo yela be gbɛnenɲ deɲ teneewo Wurubuare siaman nɛ, nafa beɲ wulaa tinaa kedeesase ɲenanɲ yela. Nyi ɲe deɲ talewo lee wo nɛ, nafa boo tekaa wolɛɛ nyi Wurubuare waa kaa wonɲ ba denjele lee be nombiakumɛɛ ɲenanɲ doo ya.

³ Mɔna anokoare keɲ doo nombii kei man yena nyiaa, kulutoo kamase na mena kedeesase ɲan bee deesi agbaatee agbaatee nɛ, na bese bo yela bɛɛ toose be nombiakumɛɛ ɲan boo yeɛ kaalanɲ nɛ.

⁴ Nawolo nyi nunkyuese na asoose fatabo, be gyae ke tale faafo dukum lee deniwalanɲ wose man ya.

⁵⁻⁶ Lee mena doo deɲan keɲ Kristo ne gyae waa koɲ tɛele kei doo nɛ, o yako o kya Wurubuare nyiaa,

“Na kedeesa na aboo ɲan bɛɛ mo sola neɲ nɛ na gyoo na n sia ya.

Wonembia katoo kedeesa,

na dukum kasola kedeesa koranɲ bɛɛ gyoo n sia ya.

Mɔna n te desina ma wosenaane na maa mo ke deesi fa neɲ.

⁷ Mena doo,

'Me Gbenḡyoo maṅ yaa.

Me koṅae me kaa yee n kegyaebii,
 ṅgba mena keṅ boṅ ṅmarase ma wose man
 nombia do n nombia aṅmaraseṅ see ṅan
 man ne.' "

⁸ Kristo taṅ wulaa yako kaalaṅ nyiaa,
 "Wurubuaṛe beṛe gyae kedeesa na aboo ṅan beṛe
 mo sola e na wonembia katoṅ kedeesa na
 dukum kasola kedeesa ya, te ṅe beṛe gyoo o sia
 mo ya." Moṅa keṅa pou yee kpene keṅ Mosesi
 mmaraase ṅan na wolo nyi baa yee.

⁹ Botoo te Kristo besewo yako nyiaa, "Me
 Gbenḡyoo maṅ yaa. Me koṅae me kaa yee n
 kegyaebii." Kei nawolo baa nyi Wurubuaṛe te
 beṛe kedeesa gyaṅgbate keṅ, te o moo Kristo
 wui keṅ o ba mo o wose deesi ne kaa see ke
 nawoo man.

¹⁰ Wurubuaṛe kegyaebii keṅ Kristo be koṅ kaa
 yee mo o wose deesi karatetee dokolonṅ
 kekpaakekpaa ne, keṅ lese na da ayimeṛe desina
 daa see fa Wurubuaṛe.

¹¹ Wee na wee na, Gyudatena saese baṅ
 gyakaa beṛe deesi kedeesa dokolonṅ kenāṅ
 agbaatee agbaatee. Moṅa ṅe beṛe tale lese
 dukum lee deniwalāṅ wose man ya.

¹² Mo Kristo doṅ ṅon moo o wose deesi fa
 Wurubuaṛe karatetee dokolonṅ kekpaakekpaa,
 na waa mo lese de nombiakumee. Kenāṅ wole
 na te o ke kyaawo Wurubuaṛe dunolonṅ doṅ
 adido.

¹³ Lee mena debāṅ kenāṅ pou ne, o see o kyaa
 botoo o ne daa wee keṅ Wurubuaṛe waa mo o
 kolala pou do e o nawoo tee ne.

14 Kristo kedeesa keŋ ɔ ba mo ɔ wose deesi fa Wurubuare dɔɔ nɛ, te yeli balan ban pou ɔ be baake wɔ te ɔ be desina wɔ see fa ɔ wose nɛ, ta bese balan ban ayimɛɛ be doo be man ya nɛ kekpaakekpaa.

15 Wurubuare felin non gbagba mo ne di adansɛɛ lee mena nombia keŋa wose man, ngba mena keŋ bɔɔ nmarase Wurubuare nombia anmarasen see man nɛ nyiaa.

16 Wurubuare kpa,
 “Nɔɔkebakese keŋ man ɛ Gbengyoo
 Wurubuare
 na me balan be bake see yena nyiaa,
 Deban daale de lii na,
 maa mo ma mmaraase nan do be konɔɔse
 na ba nyeeya man.”

17 Kenɛte ɔ besewɔ yako nyiaa,
 “Mɔɔ gyae maa tɔɔse be nombiakumɛɛ
 na be nombia nkarankaran nan bɔɔ yɛɛ nɛ
 bela ya.”

18 Te nyi akpaa Wurubuare ta mo de nombiakumɛɛ kyɛɛ daa na, ta tekaa kaboena nyi dɛɛ bese deesi fa e lee de nombiakumɛɛ dɔɔ bela ya.

ɛ yela dee tuu benaa Wurubuare

19 Me tebia, lee Yesu yen keŋ dɔɔ de te nyin gbɛɛ keŋ dɛɛ tale gyoo Wurubuare ɔsom deni dinaa tɔɔmante keŋ man yakaa.

20 Nɛnɛɛ dɛɛ tale gbaa kanyan keŋ bɔɔ mo kpase deni dinaa keŋ man nɛ. Nawolo nyi Yesu ta mo ɔ wose deesi mo toro gbɛɛ wɔle keŋ na mo daa gyu nyeedon wɔle keŋ man nɛ fa daa.

21 Nɛnɛɛ de te nyin Wurubuarɛ sae kegyia dekpatakpere non daa Wurubuarɛ balan pou doo ɔ nyinmaa man.

22 Mena doo ɛ yela dɛɛ mo konoo kpaakpaa tuu benaa Wurubuarɛ, na dɛɛ kyan kelɛɛdi ken doo lɛɛdi nɛ man kenken. ɛ yela dɛɛ yɛɛ balan ban boo gberaa be nombiakumɛɛ lee ba wose man ken boo tekaa wɔlɛɛ na na bela ya, na dɛɛ yɛɛ balan ban boo mo Wurubuarɛ lon faafo da ayimɛɛ pou leki nɛ.

23 ɛ yela dɛɛ kyan nombia nan doo lɛɛdi te de loo gyakaa ne doo nɛ man kenken ken doo lee de wɔle ya. Nawolo nyi Wurubuarɛ de yako nombii see na, ɔ bɛɛ lee ke wɔle ya. Mena doo aboo nan ɔ be yako see nyi waa yɛɛ fa daa nɛ, waa yɛɛ na fa daa.

24 Mena doo ɛ yela dɛɛ gyuen mena ken dɛɛ do donja kakyen, na dɛɛ gyae donja na dɛɛ yɛɛ nombia kpaakpaa fa donja.

25 ɛ na yeli dee tina kegyanee som ngba Kristotena nɛ yela, ngba mena ken baale ba mo ke yɛɛ be dinoo nɛ ya. Mɔna ɛ yela dɛɛ kyaa gyanee na dɛɛ do donja kakyen nideli, tuturu na nɛnɛɛ ken doo naa nyi de Gbengyoo Yesu wee dinaa ken ɔ be yako see nyi waa bese kon na benaa nɛ.

26 Akpaa nyi nolo gyen nyeedon nombia gbagba nan te ɔ bese naa na sia yɛɛ nombiakumɛɛ nɛ, kenan na kedeesa daale be kyaa ken ɔtenate waa deesi fa Wurubuarɛ, na Wurubuarɛ ka mo ɔ nombiakumɛɛ kyɛɛ e bela ya.

27 Mɔna ɔtenate waa kyaa bo na wɔe keloo ɔ

ne daa nombia kedi wee, na boalan degyapaa ken gyae kaa kpa balan ban pou bɔɔ koro sen tia Wurubuaɛ nɛ.

²⁸ Gyangba gyangba ken nɛ, akpaa ɲolo te di Mosesi mmaraase ɲan dɔɔ ya te balan bala yaa batooro de di adansɛɛ tia e nɛ, bɛɛ ko ɔtenate ken bɔɔ ne wii ɔ waraɲase ya.

²⁹ Akpaa mena te doo nɛ, kenan na denjele ken baa wɔɲ walan ɲon ɔ ta mo Wurubuaɛ bu ɲon nombia ɲan yɛɛ kolo ya nɛ, ka dokoso be kyaa ya. Baa wɔɲ ɔtenate denjele nideli, nawolo nyi ɔ nombia ayɛɛsa nawolo baa nyiaa Yesu fatabo ken ɔ ba mo tɔ nɔɔkebakeseɛ wɔle ken nɔɔ, te ɔ ba mo gberaa da ayimɛɛ lee da wose man nɛ be dana tɔnɔɔ fa e ya, te ɔ ta mo Wurubuaɛ felin ɲon ɔ na mo ɔ bɛɛɛ boele balan mɔ nɛ yɛɛ kolo ya.

³⁰ Nawolo nyi da gyen nyi Wurubuaɛ yakowɔ nyiaa, “Maɲ ne gyae la maa tɔ me balan kom lee be nombiakumɛɛ dɔɔ.” Wurubuaɛ nombia aɲmarasen see na bese yako nyiaa, “De Gbenjyoo Wurubuaɛ ne gyae la waa di ɔ balan nombia.”

³¹ Ke gyae ke yɛɛ gyakolon, nyi ɲolo ke yala Wurubuaɛ ɲon ɔ kyaa kekpaakekpaa nɛ nyinmaa man.

³² ɛ tɔɔse deban ken ɛ be tanjgbɛɛ lɛɛ Wurubuaɛ nombia ɲan di kewalan nɛ. Nombia dinaana yala ɲon, mɔna ɛ kyaɲa ɛ wose sen kenken di ɲe dɔɔ.

³³ Weeya ɲaale man na bɛɛ tee ɲon, fulu ɲon balan man. ɲaale man mɔ na, ɛ na sem ɛ tebia ban bɛɛ naase wɔ diyem nɛ wɔle, naa diyem

ngba ban mo ne.

³⁴ E wii e tebia ban boɔ kyan wo to deni ne waranase. Be leo ya aboo koran na e ta ko e wose ya, mona ke yee non gyon bo, nawolo nyi e gyen nyi e dana aboo kpaakpaa nan na kela taele kei doo aboo, te ne doo fa non kekpaakekpaa ne.

³⁵ Mena doo e na yeli e wose ke yokose non Wurubuaere osom ken man ya. E kyan nombia nan e be laedi ne man kenken, nawolo nyi wee daale Wurubuaere waa to non kom.

³⁶ Kaboena nyi yaa yee kakyen sen kenken na e ke nyin tale yee Wurubuaere kegyaebii. E yee mena na e ke nyin kpene ken o be yako see nyi waa fa non ne.

³⁷ Nawolo nyi Wurubuaere nombia anmarasen see nan ne yako nyiaa,

“Be gyae ke kyare ya,

walan non kaboena nyi waa kon ne waa kon.

O be gyae waa doo wole na kekon ya.

³⁸ Me balan ban be gbenehen tenee me siaman ne,

lee ba keledi doo te baa nyin nyeedon kyaa.

Mona akpaa be man nolo ta sen o keledi man kenken ya

te o lee o wole na,

o nombia be gyae ka gyoo me sia ya.”

³⁹ Daa te yee balan ban boɔ lee Wurubuaere wole, te ban na e nsana be tiri kekpaakekpaa ne ya. Mona daa yena balan ban doo lee Wurubuaere di, te o be lee da nyee ne.

11

Wurubuarε keλedi

¹ Won yena Wurubuarε keλedi? Ken yena nyi deniwalaη ka gyeη ɔ konɔɔ man nideli nyi, abɔɔ ηan ɔ loo gyakaa ηe dɔɔ ne waa nyiη ηa. Doo nyi ɔ beε naa mena abɔɔ ηenanη na ɔ sia ya, mɔna ɔ gyeη ɔ konɔɔ man nideli nyi mena abɔɔ ηenanη kyaa, te wee daale waa kaa nyiη ηa.

² Mena ke te benenηena ban mɔ lεε Wurubuarε di, te lee ba keλedi dɔɔ Wurubuarε keλεε wɔ.

³ Lee mena ken dɔɔ lεε Wurubuarε di dɔɔ te da gyeη nyi nɔɔwoya ηaagenη te ɔ kolosiwɔ, te abɔɔ ηan pou ηe kyaa adido na ateta ne kɔηawɔ. Kei nawolo baa nyi abɔɔ ηan pou deniwalaη beε naa ηa ɔ sia ya ne, ηan te Wurubuarε moowɔ yeε abɔɔ ηan dεε naa na de sia ne.

⁴ Abele keλεε ken ɔ be lεε Wurubuarε di dɔɔ, abɔɔ ηan ɔ ba mo deesi fa Wurubuarε ne gyoo Wurubuarε sia kela ɔ kegyia Kani wui. Mena dɔɔ Wurubuarε mɔ lεε e do nyi ɔ gbεeneη tenεε ηon Wurubuarε siaman. Abele wulaa yeηawɔ mɔna ɔ keλedi nombia ηan ɔ be yeε ne, ηe sεε ηe doo fa daa.

⁵ Enɔke mɔ keλεε ken ɔ be lεε Wurubuarε di dɔɔ te Wurubuarε gate e gyu adido na ɔ sia fonεε. Nolo te naa e ya nawolo nyi Wurubuarε moo e gyu adido. Pε Wurubuarε ka mo Enɔke gyu adido ne, Wurubuarε dii adanseε lee ɔ wose man nyi ɔ nombia na gyoo ηon Wurubuarε sia.

⁶ Nyi akpaa ηolo beε lεε Wurubuarε di ya ne, ɔtenate nombia be gyae ka gyoo Wurubuarε sia

korakora ya. Walaŋ kamase ŋon ɔ ne gyaɛ nyi waa koŋ Wurubuaɛ gyaŋ nɛ, kaboena nyi ɔtenate dɛɛ lɛɛ di nyi Wurubuaɛ kyaa, te waa mo aboo kpaakpaa tɔ balan ban pou bɛɛ yase be sia keo ɔ gbɛɛnɛŋ man nideli nɛ kom.

⁷ Nowa mo keɛɛ keŋ ɔ be lɛɛ Wurubuaɛ di doo, deban keŋ Wurubuaɛ be faree e lee kayeyɛɛ dinaa keŋ gyaɛ ke koŋ tɛɛle doo nɛ, doo nyi na ɔ ba gyeŋ kayeyɛɛ kenan dinoo ya, mona ɔ lɛɛ Wurubuaɛ di te ɔ yae adakaa dinaa. Kenɛte ŋon na ɔ dekpanalanmantena pou gyoowo ke man, te be nyiŋa nyeedon deban keŋ lon be waale tɛɛle pou nɛ. ɔ kelɛɛdi kei te yeli ɔ te bu balan akan ban pou foo nyi be yɛɛ nombiakumɛɛyɛɛrawo, keŋ kaboena nyi Wurubuaɛ waa woleɛ wo. Lee Nowa keɛɛdi kei doo te Wurubuaɛ lɛɛ e doo nyi ɔ gbɛɛnɛŋ tenɛɛ ɔ siaman.

⁸ Aberaham mo keɛɛ keŋ ɔ be lɛɛ Wurubuaɛ di doo, deban keŋ Wurubuaɛ be baake e yako e nyi waa koro lee ɔ tɛɛle man, na waa gyuu tɛɛle wole daale keŋ ɔ be yako see nyi wee daale ke gyaɛ kaa bese ŋon na ɔ duulun man balan pou wui doo nɛ ɔ nyii Wurubuaɛ dei. Deban kenan na Aberaham ba gyeŋ tɛɛle keŋ Wurubuaɛ ne yako nɛ wose man kolo ya, mona ɔ korowo tina ɔ donoo yela gyuu botoo.

⁹ Lee Aberaham keɛɛdi doo ɔ gyuuwo kekyaa tɛɛle keŋ Wurubuaɛ be yako see nyi ke gyaɛ kaa bese ɔ wui nɛ doo ngba ŋoole nɛ. ɔ ke kyaawo kanyaŋ denɛɛ man ngba mena keŋ ɔ bu Asiki na ɔ naanabii Gyekopo mo ba ke kyaa nɛ. Wurubuaɛ yakowo see fa Asiki na Gyekopo

mɔ nyi wee daale mena tɛele kenɔn gyae kaa bese be wui, ɲgba mena kenɔ be yako see fa Aberaham nɛ.

¹⁰ Na Aberaham dɔɔ, ɲon sia gyakaa bo donɔɔ kenɔ Wurubuarɛ gbagba ba mo adao lese ke, te ka senɛɛ nideli te ke dana donɔ te ke kyaa kekpaakekpaa nɛ dɔɔ.

¹¹ Doo nyi na Aberaham te ɲmɛɛ gbaa lolo te ɔ wɛele Saara mɔ yɛɛ ɔlamanbo e, mɔna lee kelɛɛ kenɔ be lɛɛ Wurubuarɛ di dɔɔ Wurubuarɛ yela ɔ lola bu. Nawolo nyi deban kenɔ Wurubuarɛ be yako see nyi waa fa wɔ bu nɛ, ɔ lɛɛwɔ di nyi Wurubuarɛ waa di ɔ nombia ɲan ɔ be yako see nɛ dɔɔ.

¹² Lee mena dɔɔ Aberaham ɲon ɔ be ɲmɛɛ gbaa lolo te ɔ loo be gyakaa nyi nafa waa tale lola bela ya nɛ, ɔ kaa lola bu te ɔ duulunɔ man balan kaa wukuwɔ ɲgba kyolobiise ɲan ɲe kyaa adido, yaa epo nɔɔman anasa nɛ.

¹³ Mena balan kɛwɔ pou te nyin kpene kenɔ Wurubuarɛ be yako see nyi waa fa wɔ nɛ ya, mɔna be gyakaa bɛɛ lɛɛ Wurubuarɛ di pɛte ba yekeewɔ. Nawolo nyi lee ba kelɛɛdi dɔɔ yɛɛ yaa ɲgba be wulaa naa abɔɔ ɲan na lem kenɔ wee daale baa kaa nyin ɲa nɛ. Mena dɔɔ be nyanɛewɔ do Wurubuarɛ nɔɔ, te be lɛɛwɔ do nyi be yɛɛ ɲɔɔlawɔ tɛele kei dɔɔ.

¹⁴ Balan ban bɔɔ gyuusuu be nɔɔ yako mena nombia kenɔ nɛ, na bɛɛ wolo baa nyi bɛɛ keo ban gbagba be tɛele na baa kyaa ke dɔɔ.

¹⁵ Kei nawolo baa nyi na be loo be gyakaa tɛele kenɔ bɔɔ koro tina ke yela nɛ dɔɔ ya.

Nawolo nyi, nyi be loo den gyakaa ke dɔɔ nɛ,
nafa be dana gbɛɛ nyi baa bese gyu botɔɔ.

¹⁶ Mɔna ba moo be loo bo gyakaa tɛɛle kenj ke
dei kela kenj bɔɔ koro yela ke nɛ dɔɔ. Mena
tɛɛle kenanj yɛna Wurubuarɛ gyanj adido. Mena
dɔɔ be dana Wurubuarɛ desɛnj nyi mena balan
benanj baa baake e nyi be Wurubuarɛ ya.
Nawolo nyi ɔ te desina tɛɛle kpaakpa a daale see
wɔ.

¹⁷⁻¹⁸ Wurubuarɛ nombia anjmarasɛnj see ne
yako nyiaa, Wurubuarɛ yako Aberaham nyi, “N
bu Asiki dɔɔ te maa ta na maa yela n duulun
man balan ke wuku.” Mɔna Wurubuarɛ kɛɛse
Aberaham kelɛɛdi kɛɛ te ɔ yako e nyi waa mo ɔ
bu Asiki nonanj deesi fa e. Te lee kelɛɛ kenj
Aberaham be lɛɛ Wurubuarɛ di dɔɔ, ɔ desina ɔ
wose nyi waa mo ɔ bu Asiki deesi fa
Wurubuarɛ.

¹⁹ Aberaham sɛɛwɔ nyi waa mo ɔ bu Asiki
deesi fa Wurubuarɛ, nawolo nyi wa agyuenj
man na ɔ gyɛnj nyi ɔ bu non da yem koranj na,
Wurubuarɛ waa tale gyuuusu e lee yɛnj man. N
kɛɛ gba na, na yɛɛ yaa njgba ɔ moo e baa deesi
fa Wurubuarɛ ampanj, te Wurubuarɛ gyuuusu e
lee yɛnj man nɛ.

²⁰ Asiki mɔ kelɛɛ kenj ɔ be lɛɛ Wurubuarɛ di
dɔɔ, te ɔ talɛwɔ yako ɔ bia Gyekɔpo na Esawu
aboo njan Wurubuarɛ waa yɛɛ fa wɔ wee daale
nɛ.

²¹ Gyekɔpo mɔ kelɛɛ kenj ɔ be lɛɛ Wurubuarɛ
di dɔɔ debanj kenj ɔ yɛnj ba benaa nɛ, ɔ sɛnjawɔ
teeli na ɔ gbutu te ɔ doo Wurubuarɛ nɔɔ, te ɔ
sola e nyi waa hiraa ɔ naanasebia Gyosefo bia
baala bala banj.

²² Gyosefo mɔ kelee ken ɔ be lee Wurubuarɛ di dɔɔ pɛ waa yen nɛ, ɔ yako ɔ balan Iseraetena nyi wee daale baa kaa lee Igyipite tɛele man. Kenɛ ɔ wola wɔ mena ken baa yɛɛ ɔ ŋɔɔ.

²³ Mosesi ɔ kya na ɔ naa mɔ kelee ken bɔɔ lee Wurubuarɛ di dɔɔ be ka lola be bu Mosesi nɛ, be talewɔ weese e deni man gyaalanɲa batooro, ken ba te yee Igyipite gyoo mmaraa ken ɔ ba see nyi baa koe bia baala ban bɔɔ lola wɔ kewalan nɛ ya. Nawolo nyi be naawɔ nyi bu ŋon te yɛɛ walan yakaate e ya.

²⁴ Mosesi mɔ kelee ken ɔ be lee Wurubuarɛ di dɔɔ deban ken ɔ ba bee nɛ, ɔ bɛɛwɔ nyi be na tekaa baake e nyi Igyipite gyoo bu alebu ŋon bu bela ya.

²⁵ Nawolo nyi ɔ kegyaebii yɛna nyi waa kaa kpu na ɔ tebia Wurubuarɛ balan ban na baa naa diyem, kela ken waa kyaa gyoo Faaro dɛɛ di gyon weeya akalansɛɛ ŋaale, na waa wɔlɛɛ na dukum man kedoo.

²⁶ ɔ naawɔ nyi akpaa nyeelɛɛre ŋon waa kaa kɔŋ nɛ dɔɔ te ba do e desɛŋ na, dana tɔnɔɔ fa e kela abɔɔ kpaakpaa ŋan pou waa nyin Igyipite tɛele man nɛ. Nawolo nyi kpene ken dɔɔ ɔ loo gyakaa nɛ, yɛna abɔɔ kpaakpaa ŋan Wurubuarɛ waa kaa fa e wee daale nɛ.

²⁷ Lee Mosesi kelee ken ɔ be lee Wurubuarɛ di dɔɔ, ɔ korowɔ lee Igyipite tɛele man ken ɔ te yee ban ken gyoo ŋon waa gyeŋ ɔ dɔɔ nɛ ya. Doo nyi nombia ŋan be tun e gbɛɛnaa man nɛ dana don, mɔna ɔ ta bese ɔ wole ya. Nawolo nyi yɛɛ e ŋgba ɔ naa Wurubuarɛ ŋon walan bɛɛ naa e na ɔ sia ya nɛ nyi ɔ kpue na e.

28 Mosesi kelee kenj ɔ be lee Wurubuaere di doo te ɔ banja ba nyeekeleeewe kedi kenj dan, te ɔ yela ba koo wonembu te ba moo ɔ fatabo nimatee ba anaanooose doo. Kenj doo beee yee mena yena nyi, akpaa Wurubuaere kpilale non de kɔn nyi ɔ kaa koe bia baala gyangba nyiban ban Igyipite teele man ne, na waa gbaa Israetena wui denee nan tina be bia baala ban yela.

29 Israetena kelee kenj booo lee Wurubuaere di doo, te be talewo ta Epo yayam kenj man ton ngba be don bo teele doo ne. Mona deban kenj Igyipitetena mo ba gyoo nyi baa ton na, te booo kenj wuuwo mo wo pou lan.

30 Israetena kelee kenj booo lee Wurubuaere di doo te be talewo ta kilisi Gyeriko donoo weeya nyetooro, te dekyan kenj booo maa kilisi donoo kenj ne pou tekeriwo yala.

31 Futooli alo nolo kyaawoo Gyeriko donoo kenan man kenj beee baake e nyi Rahabo. Rahabo kei kelee kenj ɔ be lee Wurubuaere di doo, deban kenj Mosesi be kpila tewulee nyi baa gyu ke kee Gyeriko donoo kenj kedoobii ne, ɔ lee tewulee benan noolale. Mena doo deban kenj booo kaa koe balan ban pou booo yee denjele don tia Wurubuaere donoo kenan man ne, be ta ko non Rahabo ya lee ɔ keleeedi doo.

32 Nafɔ me dana nombia burum maa bese tolee fa non. Mona deban be doo fa man na maa yako non kolo lee benentena ngba Gidiyon na Baraki na Samsen na Gyefeta na Defidi na Samuele na Wurubuaere akpenkpenngyooora ban booo lee Wurubuaere di ne wose man bela ya.

³³ Lee ba kelee ken bɔɔ lee Wurubuaɛ di dɔɔ, be man baale talewɔ yoo di gyoonenɔ dɔɔ te baale mɔ dii gyoori ke gbɛɛ dɔɔ, te baale mɔ nyiɲa abɔɔ ɲan Wurubuaɛ be yako see nyi waa fa wɔ nɛ. Baale mɔ dii laamantese dɔɔ ken ba te tale kyan wɔ tao ya.

³⁴ Baɲ mɔ bɔɔ mo wɔ do boalanɔ degyapaa man nɛ leewɔ ke man ken ba te nyakee ya, te baale mɔ leewɔ be kɔlala nyinmaa man ken ba te tale ko wɔ ya. Baɲ mɔ nafɔ bɔɔ dana donɔ ya nɛ nyiɲa donɔ nideli yoo, te be dii be kɔlala pou dɔɔ ken ba te tale senɔ be siaman ya.

³⁵ Lee ala baale mɔ kelee ken bɔɔ lee Wurubuaɛ di dɔɔ, Wurubuaɛ gyusu be balanɔ baɲ bɔɔ yekee nɛ lee yenɔ man fa wɔ.

Be naase be man baale diyem yenɔ yenɔ, mɔna be te tina ba keleeɛdi yela lee Wurubuaɛ wɔle ya. Nawolo nyi bɛɛ gyae nyi wee daale Wurubuaɛ ke gyusu wɔ lee yenɔ man, na waa fa wɔ dekyae kpaakpaa ken ka kela tɛɛle kei dɔɔ wui.

³⁶ Lee baale mɔ kelee ken bɔɔ lee Wurubuaɛ di dɔɔ be naase wɔ diyem fulu wɔ do wɔ desɛɲ, te ba doo be man baale mɔ agbaraagbaraase mo wɔ ketɔ deni.

³⁷ Be funɲii be man baale boya koe, te be bɛɛse be man baale yaalenɔ ala te ba moo silase koe baale. Namense na asoose tɔna te be man baale moowɔ wu ba wose, te be tɛɛwɔ na diyem te balanɔ kɔla wɔ naase wɔ diyem.

³⁸ Tekaboena nyi nafɔ mena balanɔ kewɔ baa kyaa tɛɛle kei dɔɔ kpu na nombiakumɛɛyɛɛra ya. Lee ba keleeɛdi dɔɔ be naa diyem, te be

tɛɛwɔ yeyɛɛ depampaa dinaa man na bulase dɔɔ ɲgba balan ban yoo be gegi wɔ lee ban gbagba be tɛɛle man nɛ, te be tɛɛwɔ dokii boya bɔɔnɛɲ na tɛɛle bɔɔnɛɲ man.

³⁹ Wurubuarɛ kɛɛɛ mena balan kɛwɔ pou nideli lee ba kɛɛɛ kɛɲ bɔɔ lɛɛ e di dɔɔ. Mɔna be man ɲolo na ɲolo te nyiɲ kpene kɛɲ ɔ be yako see nyi waa fa wɔ nɛ ya.

⁴⁰ Nawolo nyi Wurubuarɛ te desina kolo kpaakpaa kɛɲ ke dei kela gyanɲbate kɛɲ nɛ see daa. Te ɔ kegyaebii yɛna nyi daa na wɔ pou de dinɔɔ dɛɛ yɛɛ dinɔɔ kɛɲ dukum kamase be doo ke man ya.

12

Ɛ yela dee sila Yesu Kristo

¹ Mena balan burum kɛwɔ ban bɔɔ lɛɛ Wurubuarɛ di nɛ, ne di adanseɛ fa daa nyi Wurubuarɛ ne di ɔ nombia dɔɔ. Mena dɔɔ ɛ yela dee tina kpene kamase kɛɲ ne tɔ daa gbɛɛ lee de Wurubuarɛ ɔsom man, na nombiakumɛɛ ɲan ne bake daa te ne yeli dɛɛ yale da kɛɛɛdi man bilenbilenɲ nɛ yela, na dɛɛ yase de sia na dɛɛ kyanɲ dɔ ɔsom kɛɲ man nideli kelii ɔto ɲgba mena kɛɲ de Gbenɲgyoo ba wola daa nɛ.

² Lee mena dɔɔ ɛ yela dɛɛ mo de sia gyakaa Yesu waagenɲ dɔɔ. Nɔn ne ye le la te dɛɛ tale sen kɛɲkɛɲ da kɛɛɛdi man, nawolo nyi da kɛɛɛdi pou gyakae ɔ dɔɔ lee ka kewalanɲ kelii ɔto. Lee gyonɲ kɛɲ ɔ loo gyakaa ke dɔɔ nɛ dɔɔ, ɔ te yeli ɔpanɲanɲ dɔɔ yɛɲ kɛɲ ke yɛɛ e desɛɲ ya. Mɔna ɔ nyiɲa konɔɔ sen kɛɲkɛɲ yela be gyoo e

oƣaƣdaƣ dɔɔ. Te neƣeε ɔ kyaa ɔ kya
Wurubuare dunoluƣ dɔɔ ɔ gyoori keƣ man.

³ ε tɔɔse mena keƣ Yesu be naa diyem
nombiakumεεyεera baƣ bɔɔ koro seƣ tia e
nyinmaa man ne. Lee keƣa pou wɔle na ɔ
nyinƣa konɔɔ seƣ keƣkeƣ. Lee mena dɔɔ εmεε
mɔ ε na yeli ε wose keyɔkɔse ƣon ya, mɔna ε
yela kei ka do ƣon kakyen na ε ka seƣ keƣkeƣ
mena, na ε be nyin lee ɔ wɔle ya.

⁴ Nawolo nyi ε gyeƣ nyi debaƣ keƣ ε ne fiti
nyi ε ka lese ε wose lee dukum man ne, ε man
ƣolo te fiti ta kelii debaƣ keƣ kaboena nyi baa
ko e lee ɔ kelεedi dɔɔ ya.

⁵ Yaa ε te wolee Wurubuare nombia
aƣmaraseƣ see ƣan ne yako mo do ε man
walaƣ kamase kakyen lee keƣ ε yeε ɔ biawɔ dɔɔ
ne? Wurubuare yakowɔ nyiaa,

“Me bu, nyi akpaa maƣ n Gbeƣgyoo ne desina
neƣ ne,

see deƣele na n ke tei maƣ nideli.

Akpaa ma lese nombia si neƣ ne,

na yeli n wose ke yɔkɔse neƣ na n ka lee
me wɔle ya

⁶ Nawolo nyi walaƣ kamase ƣon mεε gyae ɔ
nombia na
te mεε desina e.

Mena mɔ te walaƣ kamase ƣon me lεε e do
nyi ɔ yeε me bu e na,
ƣon te mεε wɔƣ ɔ deƣele.”

⁷ Diyem keƣ ε ne naa ne, ε nyin konɔɔ na ε ka
mo ke nyi Wurubuare ne wɔƣ ε deƣele baa.
Nawolo nyi ɔ ta mo ƣon yeε ɔ bia. Te biikyaa
wɔƣti kyaa la keƣ ɔ kya beε wɔƣ ɔ deƣele ya?

⁸ Nyi akpaa Wurubuare te wɔŋ ε denjele ŋgba mena keŋ ɔ ne wɔŋ ɔ bia pou denjele ya ne, na nawolo baa nyi ε te yeε ɔ bia gbagbawɔ ya.

⁹ De popou dana kyaw tɛele kei dɔɔ, keŋ nyi akpaa de yeε kolo na beε wɔŋ da denjele te dee bu wɔ. Nyi akpaa mena te doo ne, kenan na kaboena nyi dɛε yɔkɔse da wose fa de kya Wurubuare ŋon ɔ kyaa adido ne, na dee nyin nyeedon kekpaakekpaa.

¹⁰ De kyaw ban be kyaa tɛele kei dɔɔ ne, beε wɔŋ da denjele bo ban gbagba kegyaebii man weeya akalansɛɛ ŋaale. Mɔna Wurubuare dɔɔ, ŋon ne wɔŋ da denjele bo lee daa gbagba de deeli dɔɔ na dee nyin nyin ɔ dinɔɔ kpaakpaa keŋ dukum be doo ke man ya ne.

¹¹ Nyi akpaa be wɔŋ ŋolo denjele ne beε yeε e gyon ya. Ne takaa e nawolo nyi gbɛɛ keŋ man baa mo e ta ne dana don. Mɔna wɔle wɔle ne ban pou bee nyin konɔɔ di denjele kewɔŋ keŋ dɔɔ ne, be gbɛɛnen na teneε Wurubuare siaman te ba wose mɔ ne fɛε wɔ ba kekyaabii man.

Ɛ keε nideli na dukum ba gyoo ε man ya

¹² Mena dɔɔ ε na yeli ε wose ke yɔkɔse ŋon ya! Ɛ do ε wose kakyen na ε ka sen nideli ε kelɛɛdi man.

¹³ Anokoare gbɛɛ keŋ ε silana ne, ε kyan ε wose na ε ke sila ke nideli kelii ɔto, na ε ke tale kyɔ ε tebia ban ba kelɛɛdi be dana don ya ne, na baa tale sen keŋkeŋ ba kelɛɛdi man kelii ɔto.

¹⁴ Ɛ yase ε sia na ε ke kyaa na walan kamase wosefɛɛren man, na ε ke yase ε sia mo ε wose pou fa Wurubuare keŋ ayimɛε kamase be doo ε

wose man ya. Nawolo nyi akpaa ayimεε doo ηolo man nε, ɔtenate be gyae waa naa de Gbenjyoo na ɔ sia wee daale ya.

¹⁵ Ε κεε ε wose man nideli kenj nyi ε man ηolo be yεε kolo na Wurubuarε berεε kenj ke bɔ e ya, te ε κεε nideli mɔ nyi walanj kum ηolo na doo ε man na waa mo nombiikum kaa gyoo ε man na ke yela balan burum ka yo gbεε ya.

¹⁶ Ε κεε ε wose nideli kenj nyi ε man ηolo be yεε kafonj nombia, yaa waa yεε walanj ηon ɔ bee yee Wurubuarε ya ηgba Esawu ηon weenεε nyefale dokolonj dɔɔ, ɔ ba mo ɔ kegyiiri yɔɔ fa ɔ naabu nε ya.

¹⁷ Kenanj wɔle nε εmεε gbagba gyenj nyi nafa ɔ gyaewɔ nyi ɔ kya ke hiraa e ηgba ɔ bu kegyia nε mɔna ɔ te nyim ya. Ɔ moo siasaranj gyae gbεε kenj nafa waa mo kyεεkee ɔ kya agyuenj na waa hiraa e, mɔna te dee ɔ kya ke kyεεkee wa agyuenj ya.

¹⁸ Wurubuarε gyanj yaa ε kɔnjawɔ. Mɔna ε te kɔnj ɔ gyanj bula kenj ε ke tale tina ke ηgba mena kenj Iseraetena be kɔnj ɔ gyanj Sinai bula kenj tenja man nε ya. Debanj kenj bɔɔ kɔnj ɔ gyanj bula kenj tenja man nε, be naawɔ nyi boalanjbii daale ne kpaa te botɔɔ biriwɔ tuum te felin dinaa mɔ gyɔɔwɔ.

¹⁹ Be nyii kabere kewii botɔɔ na woya ηaale mɔ. Balanj banj kenyii woya ηan nε, gyakolonj gyoo wɔ te ba solawɔ nyi woya ηan na tekaa kolosi fa wɔ ya, nawolo nyi nombia ηan bɔɔ nyii nε ηe yεε nombia dinaana ηa.

²⁰ Nombia ηenanj yena nyi, “Nyi wonembu yaa kpene kamase de tina bula kenj na, baa

funjii e boya ko.”

²¹ Kpene kenj be kɔŋ botɔɔ nɛ dana gyakolonj nideli. Lee mena dɔɔ te Mosesi gbagba yakowɔ nyiaa, “Gyakolonj dana manj, te ma wose pou mɔ ta yeŋ manj.”

²² Mɔna emɛɛ banj ε be lɛɛ Yesu di nɛ dɔɔ, ε te kɔŋ kaa lii bula kenj bɛɛ baake nyi Siyɔn nɛ tɛɛ. ε te kɔŋ kaa lii Wurubuare ŋon ɔ kyaa kekpaakekpaa nɛ dɛɛ. Botɔɔ yena Gyerusalem donɔɔ kenj ke kyaa Wurubuare gyanj adido nɛ. Botɔɔ te Wurubuare kpilala banj ŋolo na ŋolo be tale kala wɔ ya nɛ gyaŋɛewɔ bɛɛ nyanjɛe.

²³ ε te kɔŋ Wurubuare bia gyaŋgbatena banj bɔɔ ŋmarase ba yela adido te bɔɔ gyaŋɛe bɛɛ nyanjɛe nɛ gyanj. ε te kɔŋ Wurubuare ŋon waa di balan pou nombia nɛ gyanj. ε te kɔŋ gyaŋgba balan banj Wurubuare be desinawɔ see fa ɔ wose nɛ gyanj.

²⁴ Nenɛɛ dɔɔ Yesu gyanj yaa ε kɔŋawɔ. Ŋon yena walan ŋon Wurubuare be tɛɛ ɔ dɔɔ, te ɔ be bake nɔɔkebakeseɛ wɔle kenj fa denibalan nɛ. Ŋon yeŋala fa walan kamase, te ɔ fatabo kenj ba lee ɔ man leki nɛ ne gyae la ka mo abɔɔ kpaakpaa kɔna daa kela Abele wui fatabo kenj.

²⁵ Mena dɔɔ ε see denjele nideli na ε ke tei walan ŋon ɔ ne kolosi fa ŋon nɛ. Nawolo nyi gyaŋgba balan banj bɔɔ bɛɛ be te nyii Wurubuare nombia ŋan Mosesi be yako fa wɔ tɛɛle kei dɔɔ ya nɛ, Wurubuare wɔŋa ba denjele. Nyi akpaa mena te doo nɛ, kenan na nyi de bɛɛ de te nyii walan ŋon ɔ ne kolosi lee adido dei ya nɛ kenan na Wurubuare waa wɔŋ da denjele nideli kela wɔ.

²⁶ Mena debaŋ kenanŋ man nɛ, Wurubuaɛ woya yela tɛɛle wosiwɔ. Mɔna nɛnɛɛ ɔ te yako see bela nyiaa, “Maa bese yela tɛɛle ke wosi bela. Na tɛɛle kaagenŋ te maa yela ka ke wosi ya, mɔna maa yela adido mɔ ke wosi kpu.”

²⁷ Keŋ Wurubuaɛ be yako nyi “Waa bese yela tɛɛle ke wosi nɛ, ke dana ka asɛɛ.” Kei nawolo baa nyi, abɔɔ ŋan pou ɔ be yɛɛ te baa tale wosi ŋa nɛ, waa lese ŋa pou leki na ke ka abɔɔ ŋan bɔɔ tale wosi ŋa ya nɛ.

²⁸ Mena dɔɔ ɛ yela dɛɛ do Wurubuaɛ nɔɔ, nawolo nyi dɛɛ kaa di gyoori ɔ gyoorobiiri keŋ ke bɛɛ wosi ya te ke kyaa kekpaakekpaa nɛ man. ɛ yela dɛɛ do e nɔɔ na dɛɛ som e gbɛɛ kpaakpaa keŋ ɔ ne gyae nɛ man, na dɛɛ mo keyee na obuo fa e nideli.

²⁹ Nawolo nyi Wurubuaɛ denjele kewɔŋ yɛɛ ŋgba boalanŋ keŋ ne kpaa wɔɛɛ abɔɔ nɛ.

13

Mena keŋ dɛɛ yɛɛ na de nombia ka gyoo Wurubuaɛ sia

¹ ɛ na tina dɔŋa kegyae yela korakora ya. ɛ gyae dɔŋa debaŋ kamase ŋgba naa lolobia nɛ.

² ɛ na bɛɛ ŋɔɔla keɛɛ ya. Nawolo nyi gyangba baale lɛɛ ŋɔɔla, keŋ be ta gyem gba nyi be yɛɛ Wurubuaɛ kpilalawɔ ya.

³ ɛ tɔɔse ɛ tebia baŋ bɔɔ kyanŋ wɔ tɔ deni nɛ. ɛ yela be nombia ke hia ŋon ŋgba emɛɛ na wɔ yaa be kyanawɔ tɔ deni nɛ. Te baŋ mɔ bɛɛ naase wɔ diyem nɛ, ɛ yela baŋ mɔ nombia ke

hia ñon ñgba emεε na wɔ ne naa na diyem kenan ñε.

⁴ ε bu yale nyi ke yεε kolo kpaakpaa ke ε siaman, na ε ke di yale mmaraase dɔɔ nideli ken ñolo ba lee ɔ dɔɔ wɔle ya. Tekaboena nyi baala na ala yalala baa lee dɔɔa wɔle yaletεε ya. Nawolo nyi Wurubuare waa wɔɔ ban pou bεε yεε kafon nombia, na ban pou bεε lee dɔɔa wɔle yale tεε ñε denjele.

⁵ ε na yela ε sia keyεε kɔba kegyae dɔɔ bein ya. ε yela kpene ken ε dana ñε ka gyoo ε sia. Nawolo nyi Wurubuare gbagba yakowɔ nyiaa, “Mɔɔ gyae maa tina ñon yela ya, te mɔɔ gyae maa lese me sia mɔ yela ñon ya.”

⁶ Lee mena dɔɔ dεε tale gyɔ de konɔɔ yako nyiaa, “De Gbengyoo Wurubuare yena walan ñon ɔ ne kyɔ man, mena dɔɔ mɔɔ ne yee gyakolon ya. Won te deniwalan waa tale yεε man?”

⁷ ε tɔɔse ε siamantena ban gyangba bɔɔ yako ñon Wurubuare nombia ñan ñε. ε keε dinɔɔ kpaakpaa ken man bɔɔ kyaa mo ka yen ñε na ε ke kasee wɔ, na ε ke kyan ε Kristo kelεedi ken man kenken.

⁸ Nawolo nyi Yesu Kristo bεε kyεεkee ya, ɔ kedoobii te ɔ doo. Mena ken ɔ doo gyangba ñε, mena te ɔ doo gyen te mena mɔ te waa doo kekpaakekpa.

⁹ ε na yeli balan ka mo kawola nkaranƙaran ñaale kaa beo ñon, na ke wɔɔ ñon lee gbεε kpaakpaate ken man ya. Nawolo nyi

Wurubuare berεε keŋ ɔ ba mo boele daa ne yena kpene keŋ na do da kelεedi don, na weenεε kekɔla mmaraase dɔɔ kedi ya. Mena weenεε kekɔla mmaraase keŋa bεε tale kyɔ balan ban bee di ne dɔɔ ne gbεε kamase man ya.

¹⁰ Gyudatena saese ban bɔɔ som Wurubuare kanyaŋ deni dinaa keŋ man ne, be man ŋolo be dana gbεε waa kpu na daa na dεε mo da kedeesa abɔɔ ŋan dεε mo lese Wurubuare yele ne, fa e dɔ ɔsom deni man ya.

¹¹ Kulutoo kamase ne Gyudatena sae kegyia ŋon na mo wonembu fatabo gyoo Wurubuare ɔsom deni dinaa keŋ tɔɔmante keŋ man gyu ke deesi sola balan nombiakumεε ŋan bɔɔ yeε ne. Mɔna wonembu ŋon dibiliŋ dɔɔ, bεε mo e lee donɔɔ keŋ man gyu ka too e.

¹² Mena ke mɔ te ba moo Yesu lee Gyerusalem donɔɔ keŋ man, te ɔ kenaa diyem yeŋ te ɔ moo ŋon gbagba fatabo gberaa nombiakumεε pou lee balan wose man na baa yeε balan ban be gbεenenεŋ tenεε Wurubuare siaman.

¹³ Yesu dii desεŋ nideli donɔɔ keŋ nɔɔman. Mena dɔɔ ε yela daa mɔ ke wɔŋ da wose lee donɔɔ keŋ man gyu botɔɔ, na daa mɔ kaa di desεŋ keŋ ɔ be dii ne.

¹⁴ Nawolo nyi dɔɔ dana donɔɔ keŋ dεε kyaa ke man kekpaakekpaa tεεle kei dɔɔ ya. Mɔna de sia gyakaa bo donɔɔ keŋ wee daale dεε kaa kyaa ke man kekpaakekpaa ne dɔɔ.

¹⁵ Lee mena dɔɔ daa ban dɔɔ tale gyuusuu de nɔɔ yako nyi Wurubuare yena de Gbenjyoo ne, da kedeesa keŋ dεε tale mo fa Wurubuare yena

nyi dɛɛ ta Yesu dɔɔ na dɛɛ do Wurubuarɛ nɔɔ debaŋ kamase.

¹⁶ Ɛ yɛɛ kakyɛŋ na ɛ ke yɛɛ deeli fa dɔŋa debaŋ kamase, na ɛ ke kyɔ dɔŋa mɔ. Nawolo nyi mena abɔɔ keŋa keyɛɛ yɛna kedeesa keŋ na gyoo Wurubuarɛ sia.

¹⁷ Kaboena nyi yaa mo obuo fa ɛ siamantena baŋ, na ɛ ke nyii be dei. Nawolo nyi baŋ ne kɛɛ na ɛ dɔɔ, te wee daale Wurubuarɛ waa bɔɔse ɛ wose man nombia lee be gyaŋ. Akpaa ɛ mo obuo fa wɔ na, baa yɛɛ ba tom keŋ gyonŋ man. Te akpaa ɛ ta mo obuo fa wɔ ya na, bɔɔ gyae baa yɛɛ ba tom keŋ gyonŋ man ya. Dekonŋ mena na ɛmɛɛ mɔ be gyae ɛ ke nyinŋ tɔnɔɔ daale lee ke man ya.

¹⁸ Ɛ fane fa daa debaŋ kamase. Da gyeŋ nideli nyi de konɔɔ man nombia bee bu daa fɔɔ ya. Te da kegyaebii mɔ yɛna nyi dɛɛ yɛɛ kpene kamase ke gbɛɛ dɔɔ.

¹⁹ Mɛɛ waase ŋon nideli nyiaa, ɛ fane fa Wurubuarɛ na maa nyinŋ gbɛɛ kɔŋ ɛ gyaŋ bilɛŋ.

²⁰ Wurubuarɛ gyuuusu na de Gbɛŋgyoo Yesu lee yeŋ man. Yesu yɛɛ ŋgba namensekɛɛlere ŋon ɔ ne kɛɛ ɔ namense dɔɔ nideli nɛ. Nawolo nyi ŋon gbagba moonna ɔ wose deesi fa Wurubuarɛ lee ɔ balan dɔɔ. ɔ fatabo te Wurubuarɛ moowɔ tɔ nɔɔkebakeseɛ wɔle keŋ ɔ be bake na ɔ balan te ke kyaa kekpaakekpaa nɛ nɔɔ.

²¹ Mɛɛ fane nyi Wurubuarɛ ŋon ɔ ne fa wosefɛɛɛɛɛɛ nɛ waa fa ŋon abɔɔ kpaakpaa kamase, ŋan ŋe gyae ke kyɔ ŋon na ɛ ke tale yɛɛ ɔ kegyaebii. Mɛɛ fane nyi Wurubuarɛ waa ta

Yesu Kristo dɔɔ na waa kyɔ ɲon, na ε ke tale yεε kpene keɲ na gyoo ɔ sia. Ɖon Yesu te kaboena nyi dεε lese ɔ yele kekpaakekpa. Amen.

²² Me tebia mεε waase ɲon bo nyiaa, ε nyiɲ konɔɔ na ε ke tei me nombia kyomii ɲan mɔɔ ɲmarase me dana mεε do ɲon kakyen nε.

²³ Mεε gyae ε ke nyii nyiaa, be ta lese de dɔɔ Timoti ɲon bɔɔ kyan e tɔ deni nε lee deni man. Akpaa ɔ kɔɲ me gyan bilɲ te mεε kɔɲ ε gyan nε, maa mo e kpu na ma wose na dεε kɔɲ ε gyan.

²⁴ Mεε do ε siamantena ban na Wurubuare balan ban pou nɔɔ. De tebia ban pou bɔɔ lee Itali tεεle dɔɔ nε mɔ na do ɲon nɔɔ.

²⁵ Wurubuare waa mo ɔ bεrεε boele ε popou, na ε ke kyaa wosefεren man. Amen.

**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA
NŌŌKEBAKESEE WŌLE**
The New Testament in the Delo language of Ghana:
**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA NŌŌKEBAKESEE
WŌLE**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Delo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 May 2026 from source
files dated 17 May 2025
80e9f745-c10c-5e3f-94bb-9d65aa1a1b11